

Oči vje

FILOZOFA
U SUSRE
TEOLOGIJ

o Crkvi

ISSN 1331-8500

Ignacijev put

godina XIX * broj 2 (31) * 2003

Časopis

Otvore
i kršća

OBNO
ŽIV

OBNO
ŽIV

Ljudevit Rupčić
Ante Kresina

opis
baliz
ogija

Dekret
o aposto
laika

RUDOLF BRAJ

TEMA BROJA:

IZDAVAŠTVO

Konstitucija
o liturgiji

PHILOSOPHY
International Journal on Phil

GLASNIK
SRCA ISUSOVA | MARIJINA

Ignacijev put

INFORMATIVNI LIST

za prijatelje Društva Isusove

ISSN 1331- 8500

2/2003., broj 31, godina XIX

IZDAVAČ

Provincijalat Hrvatske provincije
Društva Isusove
Palmotičeva 31, HR-10 000 Zagreb
p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

p. Stipo Balatinac, SJ

UREDNIČKO VIJEĆE

Neven Drozdek
Damir Kožić
Marinko Miličević
Siniša Štambuk

GRAFIČKI UREDNIK

Danijel Koraca

LEKTURA

Anđela Jakovljević

TISAK

Toma-graf, Zagreb

SLOG

Ibis grafika, d.o.o., Zagreb

ADRESA UREDNIŠTVA

Jordanovac 110
HR-10000 Zagreb
p.p. 169
ignacijev-put@ffdi.hr

Svoje dobrovoljne priloge za
Ignacijev put možete slati na račun:
"Provincijalat Društva Isusove (za IP)"
br. 30102-672-2393

NASLOVNA STRANICA

Naslovnice izdanja Provincije

Izdavaštvo

Isusovci u Makedoniji

18

Razgovor:

P. Ivan Koprek, SJ

22

BOŽIĆNO RAZMIŠLJANJE U početku bijaše riječ **4 APOSTOLATI** Pisani apostolat – izdavanje knjiga **5 Časopis "Obnovljeni život"** **7 "Glasnik Srca Isusova" 1892.–2003.** **9 VELIKANI DUHA** Blaženi Ivan Merz – program života i katoličkog djelovanja **12 José María Rubio y Peralta – Apostol Madrida** **15 AKTUALNO** Kuća za starije i bolesne članove Provincije **17 Isusovci u Makedoniji** **18 Desetljeće u službi izbjeglicama** **20 EJIF 2003.** **21 RAZGOVOR** P. Ivan Koprek, SJ **NAŠI** P. Luka Rađa, SJ **26 Naši novaci** **27 Naši pokojni** **28 VIJESTI** **30 PRIKAZ KNJIGE** Student koji je pratio profesora na putu za vječnost **31 NOVE KNJIGE** **32**

*Poštovani čitatelji Ignacijeva puta,
drugi naši prijatelji!*

I ova – 2003. godina – pomalo istječe. Mi kršćani ispraćamo je našim velikim blagdanom Isusova rođenja koji nam pomaže da, barem nakratko, zaboravimo teškoće s kojima smo se morali boriti tijekom prošle godine. I dobro je to zaboravljanje. Ono nas, naime osposobljava da uvijek nanovo započinjemo, da vidimo kako nam se pred nogama otvaraju novi putovi, nove mogućnosti, nove prigode.

Dobro je također da se pri svršetku godine, pred Isusovim jaslucama, sjetimo i svega lijepoga i sretnoga što smo tijekom godine proživjeli. Vjerujem da nema nikoga tko ne bi mogao u sjećanje dozvati ugodne časove što ih je tijekom prošle godine doživio. Za neke je to bio uspjeh u školi, upis na fakultet, postizavanje diplome, za druge opet radosti u obitelji: zdravo novorođenče, prva sveta pričest ili krizma vlastitog djeteta, neki su okrunili svoju ljubav sretnim brakom, a gdjekoja je obitelj proslavila prvu svetu misu svoga sina ili redovničko oblačenje i svete zavjete kćeri-redovnice. Želim, dakle, da ti svijetli trenutci budu zvijezde vodilje koje osvjetljavaju i olakšavaju naše životne putove.

Vjerujem da nas je sve ispunio ushitom pohod Svetog Oca Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Podario nam je tom prilikom i dvoje hrvatskih blaženika: s. Mariju od Propetoga i Ivana Merza. Mjesec lipanj je za sve nas bio mjesec topline i sunca, ne samo onoga atmosferskog, koje nas je prošlog ljeta toliko žarilo, nego puno više onoga unutarnjeg ozračja koje nam je ispunjavalo srce dok smo gledali ona mnoštva što su se slijevala oko krhke pojave Kristova namjesnika. Zar nismo u njemu osjećali kako nas sam Isus Krist pohađa i zove da idemo putom njegovog evanđelja! On je kadar i mjesta stradanja preobraziti u mjesta slavlja, što je najvidljivije bilo u Banjaluci, na Petrićevcu. Kao posljednji dar svoga 25-godišnjeg pontifikata Sveti Otac nam je nedavno dao i novog kardinala u osobi zagrebačkog nadbiskupa.

Imamo dovoljno razloga da dodemo pred Isusovu šalicu i zahvalimo mu za sve to. Na tu nas zahvalnost potiču još više vijesti koje nam dolaze iz raznih krajeva svijeta. Opet ratovi, ubijanja, nasilja, nepravde, neimaštine, bolesti, smrt! Doduše, Bogu hvala, to se više ne događa tu blizu, pred našim pragom, nego negdje daleko, u tuđim zemljama, nepoznatim ljudima. Ali baš zato što se je to nedavno događalo i ovdje pred nama, treba da budemo barem svojim molitvama blizu onima koji trpe, često bez ikakve vlastite krivnje. Onda ćemo lakše podnijeti i vlastite životne teškoće: nemogućnost da ispunimo sve želje sebi i svojoj djeci. Budimo ipak Bogu zahvalni što nam je podario slobodu i mir – darovi koji nisu sami po sebi razumljivi na ovome svijetu.

Stavljamo vam opet na blagdanski stol naš časopis Ignacijev put. U njemu ćete moći pročitati koliko smo mi hrvatski isusovci u prošloj godini i u prošlim mjesecima doista išli Ignacijevim putom u naviještanju evanđeoskog nauka i Kristova mira. Na tom svom putu imamo i vas koji nas vjerno pratite svojim molitvama i žrtvama, svojom naklonošću i velikodušnošću. Neka i ovaj časopis bude znak naše zahvalnosti.

*Uz srdačan pozdrav,
p. Ivan Macan, SJ
provincijal*

U početku bijaše Riječ (Iv 1,1-18)

p. Josip Batinić, SJ

U crkvenoj tradiciji postoji praksa spominjati i slaviti događaje – blagdane – svetkovine koji zaokupljaju srce, dušu i razum. Zasigurno, Božić je jedan takav blagdan – svetkovina. Riječ, koja je od uvijek Bog, utjelovila se snagom Duha Svetoga u Drugoj božanskoj osobi. Tako je Bog postao čovjekom, članom ljudskoga roda. Riječ je dakle o tajni naše vjere. Riječ koju nazivamo Božja Riječ u početku je kod Oca i s njime je suvječna. U svoje vrijeme se očitovala apostolima. Apostoli su je navješćivali narodima i svjedočili svojim životom. Narod ju je primao u poniznosti vjere.

Riječ koja u početku bijaše izvor je mudrosti i snage za život. Mudrost je u časovima sumnji. Snaga u trenucima patnji i trpljenja. Svjetlo u danima tame. Hrabrost koja pobjeđuje strah. Preteča Riječi – Ivan Krstitelj – obilazeći obalama Jordana, propovijedajući krštenje u znak obraćenja za oprostjenje grijeha, a napose za vrijeme svoga tamnovanja kad je vladao okrutni kralj Herod, osjeti i posvjedoči zbiljsku stvarnost Riječi. U toj Riječi prva kršćanska zajednica, predvođena apostolom Petrom, i danas zajednica vjernika čitavoga svijeta, predvođena Petrom naših dana Sv. Ocem, prepoznata u Riječi – Put – Sigurnost u nesigurnim koracima surove svakodnevice. O Riječi pisanoj velikim slovom nikad dosta. Ona je Istina koja razotkriva himbenost i laž. Život koji je jači i od smrti. Po njoj mrtvi oživljuju i uskrišavaju. Snagom Ri-

ječi: “Talita – kumi”, djevojčica se iz smrti vraća u život, a po riječi: “Lazare, izidi!”, Lazar ustaje iz groba na svjetlo dana.

Riječ o kojoj razmišljamo jest doista djelotvorna. Djelotvorna je kada je slušamo, kada smo izvršitelji Riječi i kada je naviještamo glasom i govorom. Djelotvorna je u stvaranju, u upravljanju i u otkupljenju svijeta. Po djelotvornosti ove Riječi umnoženo je pet ječmenih kruhova i dvije ribice koje su poslužile da se nahrani mnoštvo od pet tisuća ljudi. Djelotvornost ove Riječi pokazala se kada Bog Riječ svoju posla da ozdravi mnoge od bolesti (slijepac Bartimej, stotnikov sluga, zgrčena žena...) i sve one koji su trebali ozdravljenje. Riječ je o Riječi koja je oštija od svakoga dvosjekla mača. Dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu. Prosuđuje nakane i misli srca. Nema stvorenja njoj skrivena. To je dakle Riječ koja poznaje sve dubine ljudske. Njezine riječi probadaju srce i dušu poput oštih strijela, poput čavala sve do krajnjih dubina. Snažnija je i jača od bilo koje snage i moći. To je Riječ poticajna, pozivajuća i formirajuća. Potiče nas na iskrenu ljubav i poziva na ostvarenje ljubavi. Poziva da budemo njen glas, glas koji razbija šutnju, svjedočki glas. Ona poziva i smjera na odziv i taj odziv jest onaj koji usrećuje. Božja Riječ nije glas, nego osoba Isusa Krista iz Nazareta. To je utjelovljena Riječ. **IP**

Pisani apostolat – izdavanje knjiga

p. Ivan Cindori, SJ

Otkako se čovjek pojavio na zemlji, stariji su običaje i navike budućim pokoljenjima prenosili ne samo usmenim nego i pisanim putem. O pisanim predajama u starini svjedoče razni crteži otkriveni u pretpovijesnim pećinama, hijeroglifi, pergamene. Kako se sve više knjiga pojavljivalo na tržištu, tako je sve više nestajala usmena predaja. No pisana je riječ i dalje ostala važno sredstvo prenošenja prijašnjih dostignuća u filozofiji, nauci i uvjerenju. Toga su bili svjesni i stari narodi kao što su svjesni i ljudi dvadeset prvog stoljeća. Tako je, na primjer, rimski filozof, govornik, državnik i pisac tragedija Lucije Aneja Seneka (od 4. godine prije Krista do 65. poslije Krista) napisao: "Nije važno koliko knjiga imaš, nego koliko dobrih." Apostol Pavao moli svoga učenika Timoteja da mu osim kabanice koju je ostavio kod Karpa donese i "knjige, osobito pergamene" (2 Tim 4,13). I sam je Bog htio da njegova riječ upućena nama bude prenošena u pisanoj obliku, u Svetom pismu. Poznato je da knjige imaju velik utjecaj u oblikovanju mladih i starih; one promiču kulturu života ili smrti, pomažu u odgoju vrlina kao i u usvajanju loših navika. To je znao i izabrani narod koji je čovječanstvu u baštinu predao religiozne knjige koje jednim imenom nazivamo Biblija Starog zavjeta. Znala je to i prva Crkva te je marno skupljala pisana svjedočanstva o nauku i životu Isusa Krista. To su četiri evanđelja, poslanice, Djela apostolska i Knjiga otkrivenja. U tim se knjigama nalaze biseri ne samo vjerske literature, nego neki od njih pripadaju baštini čovječanstva.

Jedan od najpoznatijih primjera kako čitanje knjige može promijeniti život zacijelo je sv. Ignacije Lojolski. On se 1521. godine oporavljao od rane koju je zadobio braneći grad Pamplonu. Da bi skratio vrijeme, zamolio je da mu dadnu knjige viteška sadržaja. No, u dvorcu u kojem se Ignacije oporavljao, nije bilo takvih knjiga. Našle su se samo dvije: jedna o životu Isusa Krista, a druga o životu svetaca. Budući da mu ništa drugo nije preostalo, dao se na njihovo čit-

anje. Malo-pomalo postale su mu zanimljive. Kad mu je dosadilo čitati, sanjario je o junačkim djelima koje bi poduzeo za izabranicu svoga srca: potom bi se vraćao čitanju 'dosadnih' knjiga i također počeo zamišljati da bi i on mogao izvoditi djela svetaca o kojima je čitao. Budući da je bio čovjek koji je znao zapažati što se u njemu događa, uočio je zanimljivu činjenicu: dok je sanjario o viteškim pothvatima, bio je zadovoljan. Kad bi sanjarenje prestalo, nestalo bi njegovo zadovoljstvo i osjećao bi se praznim. Naprotiv, kad je zamišljao da izvodi djela svetaca, bio je zadovoljan. I kad je to sanjarenje prestalo, osjećaj zadovoljstva i punine nije iščeznuo. Bilo je to za njega veliko otkriće. I malo-pomalo, uz pomoć tih dviju knjiga, Ignacije je postao drugi čovjek. Obraćeni Ignacije ostavio je u Crkvi i čovječanstvu velik trag i utjecaj.

Snage pisane riječi bila je svjesna Družba Isusova od svojih početaka. Sam Ignacije, utemeljitelj Družbe, želio je u kući u kojoj je u Rimu stanovao imati tiskaru.

Kad su isusovci došli u naše krajeve, nisu zanemarili i taj vid apostolata. Poznati su iz prošlih stoljeća npr. katekizmi i molitvenici prilagođeni našem puku. Prije Drugoga svjetskog rata isusovačka izdavačka djelatnost bila je vrlo živa. Komunistička je vlast tu djelatnost prekinula i trebalo je čekali nekoliko desetljeća da bi se ona opet pokrenula.

A kako su se isusovci uklopili u hrvatski narod i kako su u njemu djelovali, opisano je u dva sveska knjige "Isusovci i hrvatski narod" (treći je svezak u pripremi) te u drugim izdanjima koja opisuju njihovo djelovanje u školstvu, kulturi, gradnji, odgoju.

U raznim prigodama našega života javljaju nam se mnoga pitanja na koja tražimo odgovor; nalazimo se u sumnjama i želimo ih riješiti. Zanima nas tko je taj tajanstveni Bog koji je uvijek drugi, transcendentni, drukčiji od nas, a opet tako bliz nama, bliži nama samima nego mi sebi, rekao bi sv. Augustin. Veoma je lako biti praktičan bezvjerac. Čovjek si bez velikih teškoća može

stvoriti takav vjerski sustav koji od njega neće ništa zahtijevati. Poznato je da smo mi ljudi, općenito govoreći, velike ljenčine u vjerskim pitanjima ili se tvrdoglavo držimo svojega izbora – budući da nam odgovora – a odbacujući što nam se sviđa.

Na ta i slična pitanja želi odgovoriti niz “Radost i nada” u kojem je do sada izašlo 38 knjiga džepnoga formata. One se lako čitaju i velikom broju čitatelja mogu pomoći da produbi svoju vjeru.

Sredinom prošloga stoljeća u Crkvi se dogodio velik događaj – održan je Drugi vatikanski sabor čiji je zadatak bio vjerske istine pretočiti u jezik današnjice; da ono što je od staroga dobro bude sačuvano, a novome otvori putove kojima će ljudi lakše putovati prema vječnom određenju kroz radosti i nade, žalosti i tuge zemaljskog hoda. U Biblioteci “Komentari saborskih dokumenata” izašlo je sedam knjiga koje tumače neke od saborskih dokumenata. Nažalost, do sada nisu svi saborski dokumenti protumačeni.

Za svakoga vjernika molitva je sastavni dio njegova vjerskoga života. U molitvi nam pomaže molitvenik “Srce Isusovo, spasenje naše” koji je doživio šesnaest izdanja, a onima slabijega vida pomaže molitvenik “Srce Isusovo, ufanje naše” koji je doživio trinaest izdanja. Uz molitvu idu i vježbe duhovnoga života, napose one sv. Ignacija. U tome nam pomaže Biblioteka “Duhovni život” u kojoj su objavljene četiri knjige, a koje su usko povezane s duhovnim vježbama sv. Ignacija.

Svima nama, a posebno mladima, potrebni su uzori i ideali. Potrebni su nam primjeri iz kojih vidimo kako se vjernik treba prilagoditi evanđelju, a ne evanđelje prilagoditi svojoj osrednjosti ili mlakosti. U tome su nam uzori sveci koji dolaze iz svih slojeva ljudskoga društva. Kako su izgrađivali sebe i svijet u kojem su živjeli? Ovdje je vrijedno istaknuti da je p. Josip Antolović, SJ, napisao kratke životopise svetaca za svaki dan u godini, njima nadodao životopise hrvatskih velikana na području kršćanskog života. Za to djelo hagiografije dobio je i međunarodno priznanje. Biblioteka “Svjedoci i uzori” predstavlja nam neke uzore poput sv. Ignacija koji je bio rođen da se bori sv. Franje Ksaverskoga koji je u še-

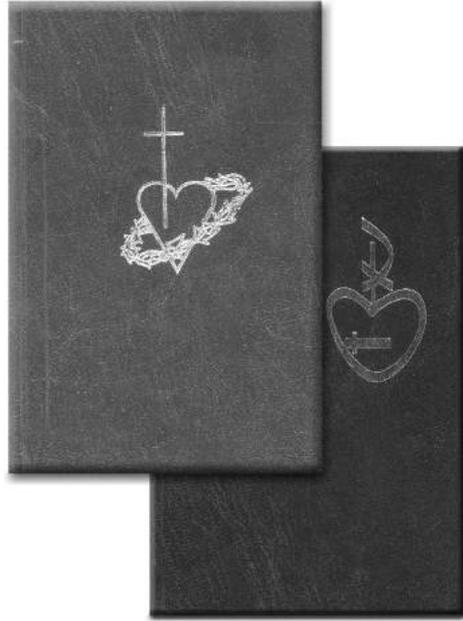
snaestom stoljeću proputovao desetke tisuće kilometara navješćujući Radosnu vijest u Indiji i Japanu, a vruća mu je želja bila ući u Kinu, ali ga je u tom naumu spriječila smrt. Što nije uspjelo njemu, ostvarit će drugi isusovac, apostol Kine, p. Matteo Ricci. Čini se da u svakom vremenu postoje socijalni problemi. U sedamnaestom stoljeću jedan od velikih problema bilo je prebacivanje robova iz Afrike u Južnu Ameriku. P. Petar Claver nije vodio učene rasprave kako tome zlu stati na kraj, nego je on sam postao rob robova. Kao najnapetiji roman čita se autobiografija jednoga mučenika koji je, podnijevši neke muke, uspio pobjeći iz londonskog dobro čuvana zatvora. Zanimljiv je i početak Crkve u Koreji. Taj je početak opisan u knjižici “Pobjednici smrti”. Početak kršćanstva u Koreji neobičan je po tome što su vjeru u Koreju donijeli laici, a ne svećenici. Isto se tako bez daha čita knjiga koja govori o p. Mihaelu Augustinu Prou koji je, iako je bio mangup, postao revan svećenik, a svoju ljubav prema Kristu, Crkvi i domovini u Meksiku zapečatio vlastitom krvlju 23. studenoga 1927.

U našoj domovini nude nam se razni novi religiozni pokreti kao što su New age, spiritizam, sotonizam, darkeri, Djeca Božja, Jehovini svjedoci, mormoni, Sai Baba, Hare Krišna, transcendentna meditacija, munovci, okultizam, ezoterizam itd. Može li se s tim religioznim pokretima voditi dijalog i kakav je stav Crkve prema tim pokretima? Na to pitanje želi odgovoriti Biblioteka “Religijski niz”.

Čovjek je biće koje misli. Životinja ne može misliti jer nema razuma. Ona se ravna po instinktu i ona nepogrešivo djeluje. Ljudsko biće ima razum kojim se mora služiti. Tijekom povijesti nastajale su razne filozofske škole koje su, služeći se umom, nastojale prodrijeti i protumačiti smisao stvarnosti koja nas okružuje. Biblioteka “Filozofski niz” daje svoj doprinos u istraživanju istine. U ovom nizu, među ostalim, nudi nam se “Uvod u kršćansku filozofiju” E. Gilsona, potom “Čovjek u svjetlu transcendencije” H. Lasića, OP, “Socijalna etika i druge studije” I. Macana, SJ, te druge knjige ili zbornici radova kao npr. “Defensor hominis. Zbornik radova međunarodnog simpozija”, uredio I. Koprek, SJ.

Izdanja ovih navedenih, kao i drugih nizova mogu se naći u maloj knjižari u sjenoj bazilike i Nacionalnoga svetišta Srca Isusova u Palmotićevoj 31 u Zagrebu. I kad pohodite baziliku, uvijek ste dobro došli u malu knjižaru u kojoj možete pronaći neku knjigu koja će vam možda pomoći da odgovorite na neka postavljena pitanja te s novim zamahom počete u svoj dnevni život. Naša izdanja prepoznat ćete po logotipu FTI.

I ne zaboravimo: knjiga je drag prijatelj. Njome se čovjek može poslužiti u svakom doba. Može dragog prijatelja ostaviti sama i ponovno mu se vratiti, a da se on uopće ne ljuti. Ali, knjiga je i vrlo stidljiv prijatelj. Zna se dogoditi da kad nekome drugome dođe u pohode, da se više ne vrati u prijašnju kuću. Uz obilje slika koje nam suvremena sredstva društvenog priopćavanja nude, dobra knjiga i dalje obavlja svoj neprocjenjiv utjecaj. **IP**

Molitvenici: *Srce Isusovo, spasenje naše*
Srce Isusovo, ufanje naše

Časopis “Obnovljeni život”

p. Rudolf Brajičić, SJ

“Obnovljeni život” je časopis za religioznu kulturu koji izlazi već 58 godina. Život našeg pedesetosmogodišnjaka prelomljen je u dvije pole. Prvih 25 godina teče od 1919./20. do komunizma u Hrvatskoj 1944. godine pod naslovom “Život”, a drugi dio od 1971. godine do danas pod naslovom “Obnovljeni život”.

“Život”

“Život” je pokrenuo p. Miroslav Vanino, profesor crkvene povijesti u Visokoj bogoslovnoj školi u Sarajevu, koju su u to vrijeme vodili isusovci. Potporu su mu dali ostala braća profesori.

To je bilo vrijeme kada se je i u nas već odavna javio u dotiru sa Zagrebom znanstveni mentalitet sa svojom glavnom zasadom (dogmom) da vjera i znanost ne idu skupa, da je znanost dokazala da Boga nema, a taj se mentalitet širio među srednjoškolskom i studentskom mladeži. Otac Vanino, zabrinut za budućnost hrvatske mladeži odgajane u protuvjerskom duhu, daje se na izdavanje novoga časopisa jer je, kako piše

u drugom broju 1921. godine, na temelju naređenja iz Beograda o školstvu “škola pošla posve bezvjerskim putem” (str. 781). Stoga novi časopis zauzima obrambeni stav vjere (apologetski stav).

Što se tiče članaka, urednik moli da budu kratki, sažeti i jezgroviti, a teme da budu: biblijska kozmogonija u svjetlu znanosti, Sveto pismo, crkveni oci, službeni stav Crkve o braku, položaj čovjeka u svemiru, umijeće molitve, papinstvo, antiklerikalizam, filozofska razmišljanja, prirodoslovne znanosti i naziranje na svijet itd.

Uz suradnike isusovce javljaju se i ugledni pisci: Petar Vlašić, franjevac, Ivo Dujmušić, biskupijski svećenik, Lj. Galović, Ljubomir Maraković i drugi.

Rezultati prvoga godišta su poticajni. "Život" ide iz Sarajeva u Zagreb u 430 primjeraka, u Split 213, u Sarajevo 190, u Osijek 123, u Gospić 108, u Vinkovce 21, u Supetar 20, u Prag 20, u Ljubljani 19, u Beč 12 itd., u svemu oko 1500 primjeraka.

Premještanjem urednika patra Vanina u Travnik, u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju koju vode isusovci, a to se je zbio nakon dvije godine izlaženja časopisa, "Život" izlazi dvije godine u Travniku da bi nakon dvije godine preselio u Zagreb, u Palmotićevu ulicu, gdje mu je prvi urednik p. Ante Alfrević (1923.), a vlasnik mu postaje Kolegij Družbe Isusove (1926.). Urednici mu se redaju ovim redom: Karlo Grimm (1936.), Palmotićeva, Milan Pavelić (1937.), Krautzer, Poglajen. Godine 1944. prestaje izlaziti zbog poznatih razloga.

Unatoč želji čitatelja za još više apologetskih tema, urednici se odlučuju i za pozitivno prikazivanje katoličke istine i katoličkoga života. Uz ostale rubrike, uvedena je rubrika "Fiat lux" koja će biti apologetski svjetionik za naše konkretne prilike u književnosti, društvenim pokretima, raznim pojavama u javnom životu, kao i u nastupima nekih pojedinaca. Time "Život" postaje više život. Uz solidne filozofske članke otaca Franca Šanca, Ivana Petra Bocka, Josipa Badalića, nailazimo na vrlo vrijedne članke autora neiskusovaca Vilima Keilbacha, Drage Čepulića, Ivana Merza, Dušana Žanka, Ivana Oršolića, Andrije Spiletka, Lovre Katića, Mirka Cerovca, Marice Stanković, Petra Grgeca, Feliksa Nedjeljskog i drugih. Javili su se i neki studenti filozofije: Predrag Belić, Dinko Mravak, Ante Katalinić, Mihael Škvorc, pisac ovih redaka i poneki drugi.

"Obnovljeni život"

"Obnovljeni život" je nama bliži pa će prikaz biti kraći. Godina 1971. je godina "Obnovljenog života" kao časopisa Filozofsko-teološkog instituta. Od Koncila, koji nam je rastvorio dušu i napunio je novim vidicima za Božji svijet, bilo je tada već prošlo sedam godina. Koncilska obnova naše Crkve poprimila je crtu općenitosti: tu je liturgijska, svetopisamska, teološka, pastoralna, ekumenska obnova s otvaranjem svijetu pomoću dijaloga s marksističkim ateizmom. Pojavile su

se i katoličke revije. Primjerice "Crkva u svijetu" (Split, 1966.), "Svesci" (1967.), a "Bogoslovska smotra" ponovno izlazi već osam godina (1963.). Pri koncu Koncila počinje izlaziti "Praxis", komunističke orijentacije. Rigidnost komunizma počinje se otapati. U čemu je Marks gledao rješenje, za nas može biti problem – jedna je od praksističkih parola. U Poljskoj Kolakovski i Schaff traže reviziju marksizma, u Češkoj je Mahovec njegovo posadašnjenje. Lukacseva teza o ulozi specifičnoga čovjekova momenta u cjelovitosti povijesnog kretanja počinje u marksizmu destruktivno djelovati. Teolozi pak nisu više kabinetski ljudi. Oni se osobno zauzimaju u događajima u svijetu i u Crkvi, zovu na akciju, apeliraju, postaju pravci zajednice i njezini pokretači. Teologija postaje tumač povijesnog zbivanja, tj. otkrivanje smisla našega povijesnog časa u svjetlu Objave.

U tu plimu novoga povijesnog mora otisnuo se i "Obnovljeni život". Pokrenuli su ga ljudi s Filozofsko-teološkog instituta

Uvezana godišta "Obnovljenog života"

na Jordanovcu, apostolski željni da u aktualno zbivanje u svojoj domovini, u tako povlaštenu povijesnom času, unesu svoj prinos prema svojim snagama i sposobnostima. Teret uređivanja u prvih deset godina preuzeo je na se p. Rudi Koprek s lektorom prof. Mirkom Cerovcem. Poslije je niz godina urednik p. Vatroslav Halambek, potom p. Tonči Trstenjak, zatim p. Ivan Koprek, a sadašnji je urednik p. Ivan Šestak.

Program koji je časopis godine 1971. uzeo, gledano danas, veoma je ambiciozan. "Časopis će svojim čitateljima", napisano je u prvom uvodniku, "pomagati da se lakše snalaze u današnjim pitanjima vjere, gajiti će u njima težnju da se u duhu Koncila što bolje uklope u naše konkretno društvo, upoznavat će ih na probleme naših obitelji, činiti osjetljivima za pitanja mladeži, pružati im duhovnu hranu na svetopisamskim i dogmatskim temeljima, olakšavati im

rješavanje moralnih pitanja u duhu kršćanskog morala, sokoliti ih na ekumenizam, poticati ih na apostolski rad posebno u obiteljima, među inteligencijom, uvoditi ih u religioznu literaturu, koja u nas izlazi, kao i u ostale oblike profane umjetnosti, pazeći u svemu na suvremenost."

S početka je izlazio šest puta na godinu u 1200 primjeraka, sada izlazi četiri puta u 1500 primjeraka. Po ocjenama kritike i čitateljstva, "Obnovljeni život" svrstavaju u najbolji crkveni časopis kod nas. **IP**

Glasnik Srca Isusova (1892. – 2003.)

p. Franjo Pšeničnjak, SJ

Časopis "Glasnik Srca Isusova" pokrenuo je godine 1892. nadbiskup Josip Stadler u Sarajevu i sada je to vjerojatno najstariji vjerski časopis koji, uz prekid od 1945. do 1963. godine, još uvijek kod nas izlazi. Prve dvije godine uređivali su ga svećenici sarajevske nadbiskupije Franjo Venhuda (1892.) i Matija Pavić (1893.). Sljedeće godine uređivanje "Glasnika" preuzimaju isusovci u Travniku (do 1896.) i u Sarajevu (do 1905.): p. Josip Celinščak (od 1894. do 1900.) i p. Kamilo Zabeo (od 1901. do 1911.). Godine 1905. Uredništvo "Glasnika" se seli u Zagreb u novosagrađenu rezidenciju Družbe Isusove u Palmotičevoj ulici. Za dvije godine "Glasnik" će, dakle, obilježiti sto godina svojega boravka u Zagrebu uz baziliku Srca Isusova.

Sudbina "Glasnika" bila je usko vezana s vremenom u kojem je izlazio. Počelo je uz

poteškoće, mijenjala se tiskara (Brno, Sarajevo, Ljubljana, Zagreb). Urednici patri Josip Celinščak, Kamilo Zabeo i Stjepan Babunović (od 1894. do 1919.) upućivali su biskupima hrvatskoga jezičnog područja molbe da "Glasnik" preporuče svojim svećenicima i vjernicima, što su oni velikodušno i činili. To je zacijelo pridonijelo da se "Glasnik" raširio po svim biskupijama u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Vojvodini, pa i u prekomorskim zemljama gdje je bilo Hrvata. Tako je npr. biskup Strossmayer godine 1894. pisao u "Glasniku" o štovanju Srca Isusova. Za svoju 25. obljetnicu, godine 1916., "Glasnik" je dosegao nakladu od 45 tisuća primjeraka (prvi broj je tiskan u 900 primjeraka). Već je godine 1915. naslovna stranica tiskana u boji. Uz spomenutu obljetnicu urednik p. Babunović piše: "S toplom zahvalnošću sjeća se ovom prilikom

‘Glasnik’ svih onih koji su njegovu razvitku i procvatu na bilo koji način što god doprinijeli, a to su u prvom redu: njegov osnivač nadbiskup Stadler, njegovi bivši urednici, njegovi pisci i povjerenici, a osobito nadbiskupi i biskupi, koji su ga opetovano tople preporučili, te svećenstvo, koje je ‘Glasnik’ smatrao vjernim svojim pomagačem, napokon svi njegovi pretplatnici i prijatelji i dobročinitelji.”

Od godine 1905. do 1946. uz “Glasnik” izlazi i kalendar pod naslovom “Kalendar Srca Isusova i Marijina”. Uz “Glasnik” je niklo i nekoliko drugih časopisa. Časopis je naime niz godina u posebnoj rubrici donosio vijesti iz misija. Ta se rubrika godine 1926. osamostalila u časopis “Katoličke misije” koji je osobito pratio djelovanje hrvatskih i slovenskih misionara u Indiji, ali je donosio i vijesti iz drugih misijskih krajeva. Uz taj je list nastao niz brošura o misijama, a urednik im je bio p. Antun Vizjak, nekad i sam misionar u Indiji. Časopis je izlazio 20 godina, do godine 1945., a dolaskom nove vlasti ugasio se zajedno s “Glasnikom”. Slično se i “Glasnikova” rubrika o Marijnim kongregacijama pretvorila u časopis “Vjesnik Marijinih kongregacija”. Uređivao ga je p. Ljudevit Dostal. Časopis je izlazio 15 godina: od 1925. do 1941. godine.

Urednici “Glasnika”

*sjede: p. Zabeo, p. Celinščak,
p. Vrbaneč
stoji: p. Pavelić*

Nakon Prvoga svjetskog rata “Glasnik” izlazi u siromašnijem ruhu, na slabijem papiru, očito osiromašen ratom i novim prilikama. Godine 1922. “Glasnik” dobiva vlastitu tiskaru u kojoj su se tiskale i mnoge knjige sve do kraja Drugoga svjetskog rata kad je tiskara bila zaplijenjena i poslana u Podgoricu (Titograd) gdje se u njoj tiskao dnevni list “Budućnost”. Naklada se pred Drugi svjetski rat popela na 60 tisuća primjeraka.

Posljednji broj “Glasnika” godine 1945. nosi naslov “Glasnik Srca Isusova i Marijina”. Pod tim se naslovom pojavio ponovno godine 1963. i nosi ga još i danas. Od godine 1949. u iseljeništvu u Austriji izlazi “Glasnik” do 1968. godine, no bez formalna dogovora s Družbom Isusovom (koliko mi je poznato) pa stoga to austrijsko izda-

nje "Glasnika" ne znači kontinuitet s "Glasnikom" u domovini.

I Domovinski rat, treći u životu "Glasnika", ostavio je ratne posljedice. Do pred sam rat naklada je bila preko 40 tisuća primjeraka, a s ratom je više nego prepolovljena da bi se danas tiskao u 17 tisuća. U tom je ratu otpao velik broj čitatelja u Bosni i Hercegovini, u Srbiji i Crnoj Gori, kao i mnogi u samoj Hrvatskoj koji su morali napustiti svoje domove, pa i naviku praćenja vjerskoga tiska.

Svrha je "Glasnika" bila širiti štovanje Srca Isusova. Zato se u njemu moglo naći tekstova o sv. Margareti Mariji Alacoque, o pobožnosti prvih petaka, o blagdanu Srca Isusova, o gradnji crkava u čast Srca Isusova. Tako je godine 1901. "Glasnik" navijestio i gradnju svetišta Srca Isusova u Zagrebu, a kasnije obavještavao o proslavama blagdana Srca Isusova u svetištu. "Glasnik" je od početka i glasilo Apostolata molitve. U njemu možemo pratiti nakane koje je Sveti Otac preporučivao za molitvu cijeloj Crkvi, osobito članovima Apostolata molitve. Uočljivo je kako su te nakane uvijek bile aktualne, kretale su se oko najvažnijih događaja i problema svijeta i Crkve.

U 110 godina "Glasnikova" života izmijenili su se sljedeći urednici: sarajevski

svećenici Franjo Venhuda i Matija Pajić; isusovci Josip Celinščak, Kamilo Zabeo, Stjepan Babunović, Josip Vrbanek, Ante Alfirević, Milan Pavelić, Filip Mašić, Andrija Glavaš, Ivan Nikolić, Petar Božić, Stjepan Zec, Srećko Dragičević, Franjo Šipušić, Srećko Cetinić, Miro Jurić, Pero Bulat, Valentin Miklobušec, Vatroslav Halambek te autor ovoga članka.

"Glasnik" je ove godine prešao na tisak u boji, a pomišlja se i na neke zahvate u dizajnu. Ima sljedeće osnovne rubrike: glas Svetoga Oca, nakane Apostolata molitve, prigodno razmišljanje, teološko-duhovnu meditaciju o Isusu Kristu, crkve Srca Isusova, svjedočanstva, tko je moj bližnji?, duhovna zvanja, očima psihologa, naša nas savjest pita, misijsku rubriku, knjigu mjesecu, izlog – knjige – poruke, hrvatske planine i visovi. Glavni cilj mu ostaje približiti čitatelja u naše vrijeme osobi Isusa Krista, a to znači ne isključiti se iz povijesti niti iz problema koji se nameću, nego se suočiti sa stvarnošću svijeta i Crkve i pritom računati na Boga, na utjelovljenoga Boga koji ima Srca za naše vrijeme i čovječanstvo. **IP**

Blaženi Ivan Merz

– program života i katoličkog djelovanja

Beatifikacija bl. Ivana Merza u Banjoj Luci 22. lipnja 2003.

Veze novoga hrvatskog blaženika s Družbom Isusovom

p. Božidar Nagy, SJ

Beatifikacija u Banjoj Luci

Da je samo prije nekoliko godina netko rekao da će Papa doći u srce Republike Srpske odakle je kroz 'etničko čišćenje' protjerano 90% Hrvata katolika, u kojoj su se dogodila tolika zla, gdje su srušene tolike crkve itd. i da će ondje pred cijelim svijetom uzdići na oltar katoličkoga laika, rodom Banjalučanina Ivana Merza – reklo bi se takvu 'proroku' sažalnim riječima: lud je. Istina, takvih proroka nije ni bilo jer se nitko nije ni usudio na takvo što pomisliti. A ipak, čudo se dogodilo! Držim da su tome pridonijele najprije molitve malobrojnih vjernika banjalučke biskupije na čelu s njihovim hrabrim pastirrom, biskupom Franjom Komarićem koji su tijekom dvije godine ustrajno molili za beatifikaciju. I ne samo da su je izmolili, nego je, evo, i sam Papa došao u Banju Luku i ondje obavio svečan čin beatifikacije. Jednodnevni, duhovno intenzivan i sadržajem prebogat Papin drugi dolazak u BiH i beatifikacija I. Merza u Banjoj Luci odvijali su se pod geslom "Blaženi čista srca". Veliki plakati s tim riječima i sa slikom pape Ivana Pavla II. i bl. Ivana Merza bili su izvešeni po cijeloj Bosni i Hercegovini pripravlajući narod na povijesni čin.

Radostan događaj beatifikacije odvijao se pred našim očima. Oni koji nisu bili među onih 70.000 raspjevanih vjernika na Petrićevcu, slijedili su je preko tv-ekrana.

Svi su se složili, počevši od Svetoga Oca: banjalučka beatifikacija Ivana Merza bila je pun pogodak! Osim velikoga dara novog blaženika što ga je primila cijela Crkva u Hrvata, otvoreni su novi putovi pomirenja i čak se nazire i ekumenska dimenzija ovoga događaja. Dokaz je tome i putovanje stotinu profesora i učenika, nekatolika i nehrvata, banjalučke gimnazije koncem srpnja ove godine u Rim gdje su zahvalili Papi što je učenika njihove škole podigao na oltar!

Sveti Otac nije samo uvrstio Ivana Merza u red blaženika Katoličke crkve i odobrio njegovo javno štovanje. Ima još nešto veoma važno: Papa ga je postavio za uzor svim mladima, kao i vjernicima laicima. Nekoliko puta je Sveti Otac to naglasio u svojim govorima tijekom beatifikacije. Njegova misao može se sažeti ovim riječima: Blaženi Ivan Merz mora biti i danas program života i kršćanskog djelovanja za mlade i odrasle kao što je to bio nekada.

Veze novoga blaženika s hrvatskim isusovcima

Hrvatska provincija Družbe Isusove s pravom se veseli i ponosi s novim blaženikom iz nekoliko razloga. Prvo, jer je preko svojih članova pridonijela usponu prema svetosti bl. Ivanu Merzu posljednjih šest godina njegova zemaljskog života. Drugo, jer je preko sadašnjih svojih članova pomogla uspješnu odvijanju postupka za njegovu beatifikaciju. I treće, jer se njegov grob nalazi u središnjoj crkvi hrvatskih isusovaca, bazilici Srca Isusova u Zagrebu u koju je bl. Ivan Merz dolazio svakodnevno dok je boravio u Zagrebu pa sve do svoje smrti. Pogledajmo pobliže svaku od ovih točaka.

Još kao student bl. Ivan je bio štovatelj Srca Isusova. Obavljao je pobožnost Devet prvih petaka pa je tako u svome dnevniku

Novi grob bl. Ivana Merza u bazilici Srca Isusova. Lijes blaženika položen je u oltar sv. Alojzija.

26. studenog 1919. zapisao ove riječi: "Jučer je bio najznamenitiji dan u mom životu. Obavio sam devetu sv. Pričest na slavu Presv. Srca Isusova i vjerujem da ću gledati dubine Presv. Trojstva. Neizmjernu ovu Kristovu ljubav moram barem nekako ovdje zaslužiti, pa ću Božjom pomoći gledati da što snažnije nastavim djelo posvećenja." Kao student u Parizu zapisuje u svoj dnevnik: "Srce Isusovo, Tebi posvećujem svoj život" (Pariz, 23. ožujka 1921.).

Dok je boravio u Zagrebu posljednjih šest godina svoga života, bazilika Srca Isusova bila je za bl. Ivana Merza mjesto i sredstvo njegova molitvenog i sakramentalnog života, njegova uspona prema svetosti, ali i njegova apostolata. Svakodnevno je dolazio u ovu crkvu na sv. misu i sv. pričest tijekom punih šest godina sve do svoje smrti. U bazilici Srca Isusova, među patriama isusovcima, bl. Ivan si je našao ispovjednika i duhovnog vođu u osobi p. Josipa Vrbaneka. K njemu je svakoga tjedna dola-

zio na ispovijed i na duhovni razgovor. Pod njegovim vodstvom obavljao je u isusovačkom samostanu i duhovne vježbe iz kojih su nam sačuvane dragocjene bilješke. Na galeriji Bazilike bl. Merz je veoma često u poslijepodnevnom satima obavljao pobožnost križnoga puta, a u crkvi adoraciju.

Bazilika Srca Isusova bila je za bl. Ivana Merza i jedno od mjesta njegova apostolskog rada. U okviru Bazilike djelovalo je Katoličko orlovsko društvo "Kačić" koje je okupljalo radničku mladež. U to je društvo bl. Merz često zalazio. Usko je surađivao i s poznatim isusovcem p. Brunom Foretićem koji je bio duhovnik ove katoličke organizacije. Osim u Orlovskoj organizaciji, bl. Ivan Merz je djelovao i u Marijinoj kongregaciji za akademičare koja je svoje sjedište također imala u bazilici Srca Isusova. U njoj je vršio službu tajnika sve do svoje smrti.

Još jedan važan trenutak treba istaknuti u povezanosti Ivana Merza s bazilikom Srca Isusova. Nakon što je 1923. godine

postigao doktorat na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Merz je u jesen iste godine započeo u bazilici Srca Isusova privatni studij kršćanske filozofije pod vodstvom isusovca p. Antuna Alfirevića, voditelja Marijine kongregacije. Studij je trajao dvije godine, a potom je nastavio dalje sam proučavati teologiju. Ovim svojim studijem Ivan Merz je u izvjesnom smislu postao preteča današnjega Filozofskog fakulteta Družbe Isusove na kojem danas brojni laici, poput njega, studiraju kršćansku filozofiju i religijsku kulturu.

Pred otvaranje postupka za beatifikaciju bl. Ivana Merza 1958. godine tadašnji zagrebački nadbiskup Franjo Šeper odredio je isusovca p. Miljenka Belića da sastavi pripremni materijal za početak procesa, tzv. Artikule, prema kojima su se ispitivali svjedoci. Zahvaljujući zalaganju p. Belića, proces je mogao početi na vrijeme. Godine 1972. tadašnji zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić imenovao je p. Božidara Nagya za postulatora u postupku beatifikacije bl. Merza koji je puno truda uložio da se proces završi i dovede do kraja.

Bl. Merz je, predosjećajući da će umrijeti, prije odlaska u bolnicu na operaciju sastavio svoju oporuku, odnosno svoj nadgrobni natpis. Njegova oporuka jest posljednja ispovijest njegove vjere, divan zaključak njegova života, kruna njegove pobožnosti i svečana završnica remek-djela što ga je bl. Ivan stvorio od svoje duše i svoga života. Riječi njegove oporuke nalaze se danas uklesane na mramornoj spomenploči na njegovu grobu u bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

“Umro u miru katoličke vjere. Život mi je bio Krist a smrt dobitak. Očekujem milosrđe Gospodinovo i nepodijeljeno potpuno vječno posjedovanje Presvetog Srca Isusova. I (van) M(erz) sretan u blaženstvu i miru. Duša će moja postići cilj za koji je stvorena. U Gospodinu Bogu.”

Ovako veliku ljubav, nadu i očekivanje za sjedinjenjem s Isusovim Srcem Božja je providnost i na vidljiv način nagradila. Tijelo bl. Ivana 1977. godine preneseno je s Mirogoja, iz obiteljske grobnice, u baziliku Srca Isusova u Zagrebu, tj. u onu crkvu u koju je Ivan posljednjih šest godina svoga života svakoga dana dolazio na sv. misu i primao sv. pričest. Grob mu je postao tako bliži njegovim štovateljima. I tu, pod svodovima Hrvatskoga nacionalnog svetišta Presvetog Srca Isusova, njegovo tijelo očekuje uskrsnuće.

I na kraju donosimo službenu zbornu molitvu iz mise blaženoga Ivana Merza koju je papa Ivan Pavao II. prvi put izmolio na dan njegove beatifikacije: “Bože, naš Oče, blaženi je Ivan, vjeran krsnome pozivu na svetost, revno radio na odgoju mladeži u vjeri i kršćanskom životu. Udijeli i nama da, ojačani njegovim zagovorom i potaknuti njegovim primjerom, vjerno i hrabro nastavimo navješćivati Evangelje i za nj svjedočiti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.” **IP**

Banja Luka, 22. lipnja 2003.
– misa beatifikacije

José María Rubio y Peralta – apostol Madrida

Alan Modrić, SJ

Sveći su oduvijek bili dokaz Božje ljubavi prema ljudima jer su na najpotpuniji način, unatoč svojim ljudskim slabostima, utjelovljivali Gospodina Isusa Krista u svim povijesnim vremenima. Nasljedujući našega Gospodina, vršili su dvostruku zapovijed ljubavi: prema Bogu i ljudima, i tako ostvarivali kraljevstvo Božje na Zemlji. U red takvih iznimnih ljudi koji su na Isusov poziv ostavili sve, uzeli svoj križ i krenuli za njim, ulazi i p. José María Rubio y Peralta koji je ove godine pridružen velikom broju svetaca i blaženika iz Družbe Isusove.

Sveti José María Rubio rođen je 22. srpnja 1864. godine u jugoistočnoj Španjolskoj, u andaluzijskom gradu Dalíasu. Njegovi roditelji su bili poljodjelci i on je bio jedno od dvanaestero djece. Odgojen je u kršćanskom duhu. Godine 1875. započeo je srednju školu u Almeriji. Kada je kasnije osjetio poziv za svećeništvo, prešao je u dijecezansko sjemenište u Almeriji. U Granadi i Madridu studirao je filozofiju, teologiju i kanonsko pravo. Nakon završenih svih studija zaređen je za biskupijskoga svećenika 24. rujna 1887. godine.

U to vrijeme p. Rubio osjetio je poziv za Družbu Isusovu, ali zbog okolnosti (briga za starijeg svećenika koji je trebao pomoć) nije si mogao 19 godina ispuniti ovu želju.

Nakon ređenja za svećenika p. Rubio je obavljao brojne dužnosti: bio je kapelan u Chinchónu, župnik u Estremeri, profesor metafizike, latinskoga jezika i pastoralne teologije u Madridu te kapelan kod sestara sv. Bernarda. Za to vrijeme provodio je duge sate podučavajući katekizam, moleći se u crkvi. Povezivao je život molitve s aktivnom brigom za siromašne i bolesne, a postao je poznat i kao odličan ispovjednik te voditelj duhovnih obnova čija je svetost bila više nego zamjetna.

Konačno, nakon hodočašća u Svetu zemlju gdje je stekao duboka duhovna iskustva, p. Rubio je ušao u isusovački no-

vicijat 1906. godine u Granadi. Prve redovničke zavjete je položio 12. listopada 1908. godine, a Treću probaciju je obavljao 1910. i 1911. godine u Manresi (Barcelona). Od 1911. godine živio je i radio u kući profesora u Madridu, a 2. veljače 1917. položio je posljednje redovničke zavjete kao profesora Družbe Isusove. Svoj zemaljski život okončao je 2. svibnja 1929. godine u Aranjuezu, u kući novicijata Provincije Toledo kojoj je i pripadao.

Papa Ivan Pavao II. proglasio je p. Rubija blaženim 6. listopada 1985. godine, a svetim 4. svibnja 2003. godine u Madridu tijekom svoga apostolskog putovanja u Španjolsku.

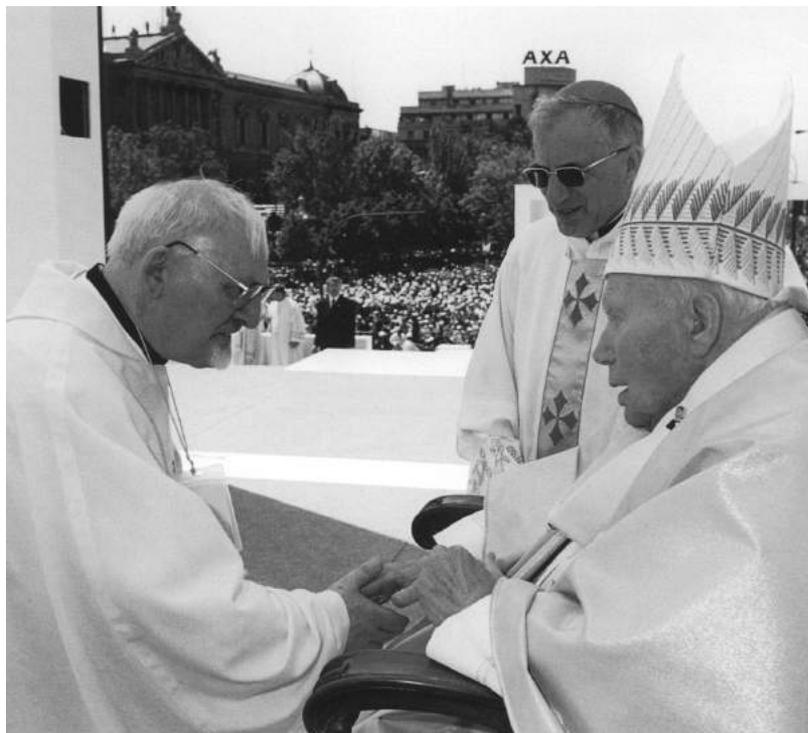

Pater Rubio je izvanredan primjer svećenika kontemplativna u akciji koji je temelj i izvor za svoj bogat pastoralni rad imao u svome duboku duhovnom životu. Od ranih jutarnjih sati ispovijedao je i duhovno usmjeravao vjernike. Bio je poznat po svome pronicljivu, jednostavnu ispovijedanju koje je mnoge ljude potaknulo na obraćenje. P. Rubio je posebno bio posvećen siromasima koje je obdarivao materijalnim dobrima i duhovnom pomoći koje su bili potrebni. Preko propovijedi i duhovnog vodstva privlačio je i vodio mnoge ljude koji su željeli živjeti svoj kršćanski život autentično i pomagati mu u njegovu poslanju pomaganja siromašnima. Tako su ti vjernici pod njegovim vodstvom otvarali škole za besplatno obrazovanje, pomagali bolesnima i hendikepiranima, pokušavali naći posao za nezaposlene. U svemu tome p. Rubio je uvijek bio srce i duša svih tih pothvata, ali je ostajao u pozadini dopuštajući svojim suradnicima da budu u prvom planu, podučavajući ih da žive i djeluju kao apostoli Gospodina Isusa. Također je orga-

nizirao pučke misije i davao duhovne vježbe u najsiromašnijim dijelovima grada Madrida jer je vjerovao da se siromašni moraju potpuno potpomoći, materijalno i duhovno, i da moraju biti voljeni i ohrabrivani zbog onoga što jesu – zbog svoga vlastitog ljudskog dostojanstva.

Sve ono što je p. Rubio postigao u izgradnji Božjega kraljevstva ljubavi i slobode ne bi bilo moguće bez najintimnije povezanosti s Gospodinom ostvarene u dugim, tihim satima molitve u kapelici. Klanjanje pred Isusom u Presvetom oltarskom sakramentu bilo je središte života p. Rubija. Njegova ljubav prema ljudima i njegov apostolski rad proizlazili su iz nutarnjega duhovnog života i razmatranja o Isusu siromašnu i poniznu u duhovnim vježbama. Jednostavno, sveti José María Rubio istinski je svjedočio i živio ljubav Očevu prema ljudima svoga vremena i tako postao jedan od primjera i uzora Božjih apostola od kojega svaki kršćanin može puno naučiti i primijeniti u svome vjerničkom životu. **IP**

P. Peter-Hans Kolvenbach, general Družbe Isusove, pozdravlja Svetog Oca na misi beatifikacije u Madridu

Kuća za starije i bolesne članove Provincije

Neven Drozdek, SJ

Početak kolovoza 2003. godine na Fratrovcu su započeli građevinski radovi s ciljem prenamijene svrhe dotadašnjega Doma duhovnih vježba. Dana 3. rujna 2003., nešto malo više od godinu dana nakon početka radova, u starački dom se uselio njegov prvi stanovnik. Obnovljena kuća, sada prenamijenjena u starački dom, djeluje vrlo skladno, ugodno i toplo i, što je najvažnije, svojim sadržajima i kvalitetom idealna je upravo za onu svrhu zbog koje je i obnovljena. Kuća još nije do kraja opremljena, ali svaki dan se ponešto novo dobije; detalji se privode kraju i cjelina se zao-kružuje. Ipak, u vrijeme pisanja ovoga članka neke bitne stvari još nisu bile riješene (npr. dodatno stručno osoblje koje će se razumjeti u njegu i terapiju, napose za one

nepokretne; nadamo se da će p. superior uspjeti postići dogovor s časnim sestrama s kojima je dogovarao suradnju), ali to su sve aktualnosti koje će vjerojatno biti ili već jesu riješene. Trenutno u kući kao osoblje djeluju s. Natalija, sestra koja je tu službu vršila i u Palmotićevoj, te časni brat Stjepan. Sestra Natalija kaže da je svoju službu odlučila nastaviti i na Fratrovcu jer je jako zavoljela 'svoje starce'.

Do sada su stariji nemoćni članovi naše Provincije svoje staračke ili bolesničke dane provodili u, za tu svrhu prilagođenu, dijelu rezidencije u Palmotićevoj i premda je tamo o njima vodena uistinu dobra briga, Fratrovac je s novom kućom ipak velik iskorak k boljem i to kako za nepokretnu, tako i za pokretnu subraću. U novom staračkom

Obnovljena i nadograđena kuća na Fratrovcu 38, Zagreb

domu nepokretnima je omogućena vrlo visoka razina medicinsko-praktično-tehničke skrbi (npr. kupaonica prilagođena nepokretnim bolesnicima, dizalo) koja će im pokušati olakšati i uljepšati jesen života. Pokretnima pak Fratrovac nudi puno prostora za šetnju i uživanje u prirodi, čist zrak, kvalitetne i brojne sanitarne čvorove, kvalitetne sobe i ostale praktično dobrodošle stvari, no i ono što je vrlo važno: zajednicu subraće u 'mirovini', kao i one aktivne. U Domu postoji kućna kapelica u kojoj se svaki dan slavi euharistija u 11.30 sati. Na njoj sada mogu sudjelovati i nepokretni članovi (trenutno dvojica) jer ih s. Natalija i br. Stjepan sada mogu u invalidskim kolicima dizalom spustiti do pred samu kapelicu. Redovit misnik je pater Gutal, a prvu svetu misu je služio pater Maslač. Za mišljenje o novouređenom staračkom domu pitao sam njezina stanara brata Iliju Dilbera. On je nakon useljenja telefonski uputio sljedeće riječi patru provincijalu: "Zahvaljujem najprije Bogu, onda Vama, tj. Hrvatskoj provinciji Družbe Isusove da sam doživio da sam u ovako lijepu smještaju. Zbilja, bolje si ne mogu zamisliti nego što imam. Zaista se

ne mogu dovoljno zahvaliti Bogu i Družbi da sam ovo doživio, pri kraju života da se mogu u miru i Bogu moliti, i pisati, i raditi na kompjutoru, i biti u kontaktu s misijama..."

Za kraj i malo humora. Nedavno mi je u Palmotićevoj jedna gospođa rekla sljedeće: "Vi isusovci ste nekako hladni i nepristupačni i niste mi previše dragi, ali to kako se brinete za svoje starije članove, e na tome vam svaka čast i na tome vam skidam kapu!" **IP**

Isusovci u Makedoniji

p. Stjepan Kušan, SJ

Relativno malobrojna katolička zajednica (oko 13.000 vjernika istočnoga i zapadnog obreda) u Makedoniji dobila je uz jednog oca lazarista u Bitoli i dvojicu isusovaca u Ohrid. Sada u njoj djeluju predstavnici dviju muških redovničkih zajednica. Uz njih još djeluju i ženski redovi kao što su sestre euharistinke, usmiljenke, sestre Sv. križa i sestre Majke Terezije.

Makedonija i Bugarska su, uz Bosnu i Hercegovinu te Srbiju i Crnu Goru, teritorij Hrvatske provincije Družbe Isusove. P. provincijal je na prošloj Provincijskoj skupštini Makedoniju i Bugarsku nazvao rubnim područjima naše Provincije kojima treba posvetiti pažnju. Hrvatski isusovci su u prošlosti i u Bugarskoj i u Makedoniji osta-

vili tragove svojega djelovanja i prisutnosti; nakon Prvoga svjetskog rata u Bugarskoj, a u Makedoniji i nakon Drugoga. Bugari, patri Karamitrov i Ivančev, starijoj generaciji isusovaca nisu nepoznata imena. Patre Franju Jambrekovića, Antuna Königa, Alojzija Hartlyja, na kojega još uvijek glasi telefon u Skopju, katolici u Makedoniji često spominju. Isusovci su u Skopju pokrenuli pred više od 70 godina časopis "Blagovijest" koji sada izlazi u beogradskoj nadbiskupiji. Vodili su i Marijinu kongregaciju u Skopju; danas se to zove Zajednica kršćanskog života. P. Franjo Jambreković poslao je jednu članicu te Kongregacije, blaženu Majku Terezu, u samostan, a p. Antun König, poslije potresa u Skopju 1963. godine, organizi-

rao je pastoralni centar koji je i sada u funkciji za katolike zapadnoga i istočnog obreda.

Na samom početku kosovske krize, kad su stotine tisuća kosovskih Albanaca morale napustiti Kosovo i postale izbjeglice, u susjednoj Makedoniji Isusovačka služba za izbjeglice, pod skraćenim engleskim nazivom JRS, otvorila je svoj ured. Bilo je to u Skopju 1. svibnja 1999. godine. Pisac ovih redaka, u funkciji regionalnog ravnatelja je, zbog organiziranja i praćenja djelatnosti organizacije, često putovao u Makedoniju i tamo se susretao s biskupom i svećenicima, držao duhovne vježbe mladima i svećenicima, služio svete mise sestrama Majke Terezije na engleskom jeziku i usmiljenkama na slovenskom.

U isto vrijeme je biskupija uz pomoć raznih donatora gradila crkvu i kuću susreta u Ohridu. Kad je kuća bila gotova, biskup msgr. Joakim Herbut zamolio je provincijala p. Ivana Macana da Družba Isusova preuzme upravu kuće i organizira djelatnost u njoj i tako bude svećenicima i redovnicama na duhovnu pomoć.

Tijekom rujna u Ohrid, koji je filijala župe u Bitoli, stigli su oci Srećko Cetinić iz Niša i Stjepan Kušan iz Zagreba i započeli makedonsku avanturu.

Malobrojni katolici u Ohridu imaju sada redovitu pastoralnu skrb, turisti priliku za sv. misu, a posjetitelji katolici iz Albanije i Kosova duhovni predah. Kuća je predviđena za duhovne, ekumenske i međureligijske susrete, ali i za odmor svećenika i redovnika obaju obreda. Tijekom adventskog vremena imat ćemo nekoliko duhovnih susreta za mlade iz Skopja. Željeli bi doći i oni iz Beograda. U kući će preko ljeta boraviti i skupina djece žrtava mina s Kosova. Osim toga, p. Stjepan Kušan služi sv. misu na engleskom jeziku za englesko govoreće katolike dvaput mjesečno u Skopju i dvaput u Ohridu.

U susretu s ljudima oslušujemo kako se nešto kaže na makedonskom jeziku. Tako smo naučili da otac Srećko koji veselo pjevuši i fićuka zapravo 'svirka'. Nadamo se da ćemo 'svirkajući' i pjevušeći nastaviti služiti Božjem narodu u Makedoniji. **IP**

Kuća susreta u Ohridu u kojoj žive isusovci

Desetljeće u službi izbjeglicama

Danijel Koraca, SJ

“Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste”, riječi su Gospodinove koje nas neprestano potiču na akciju i ujedno nam daju nadu da ono što činimo, premda se nekad tako činilo, nije uzaludno.

Temeljno opredjeljenje Družbe Isusove jest opredjeljenje za siromašne, one koji su u potrebi. S tom sviješću 1980. godine tadašnji general p. Pedro Arupe osniva apostolsko tijelo, poznato pod nazivom Jesuit Refugee Service (JRS), kao odgovor potrebama koje su nastale vijetnamskom krizom. Danas u tom apostolskom tijelu Družbe djeluje preko 500 osoba, od toga oko stotinjak isusovaca, u preko 50 zemalja širom svijeta. Glavna zadaća ove organizacije je pratiti, služiti i zastupati prava izbjeglica i raseljenih osoba.

Teritorij na kojem apostolski djeluju isusovci Hrvatske provincije Družbe Isusove (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora, Makedonija i Kosovo) bio je posljednje desetljeće prošloga stoljeća poprište više sukoba koji su rezultirali brojem od nekoliko stotina tisuća prognanika i izbjeglica. Od samoga početka rata isusovci su pružali pomoć potrebnima preko svojih postojećih institucija. Na blagdan Sv. Ignacija, 31. srpnja 1993. godine, p. Franjo Pšeničnjak, tadašnji provincijal, po uzoru na već postojeću organizaciju na svjetskoj razini, donosi odluku o osnivanju organizacije u Hrvatskoj provinciji pod nazivom Jesuit Refugee Service Bosnia – Croatia i imenuje p. Stjepana Kušana ravnateljem organizacije. Nekoliko godina kasnije p. Peter-Hans Kolvenbach, vrhovni poglavar Družbe, donosi odluku kojom JRS na ovim prostorima organizacijski uzdiže na stupanj Regije pod nazivom Southeast Europe i p. Kušana imenuje regionalnim ravnateljem. Tu službu ima još i danas. Na taj način i naša se Provincija aktivno uključila u rad ovoga velikog Družbina apostolata dajući svoje ljude i svoje prostore na raspolaganje. U pomoć našem JRS-u od početka su dolazili isusovci iz raznih dijelova svijeta kako bi pomogli u organizaciji, ali još više kako bi pomagali ljudima u njihovim potrebama. Najviše ih je bilo u Sarajevu, što patara što bogoslova, ko-

ji su radili na svim područjima. Bilo je tu i puno laika koji su dolazili na kraće ili duže vrijeme, u skupinama ili pojedinačno. Svi su dolazili da bi se solidarizirali s potrebnima. Uglavnom su to bili volonteri. Nemoguće je sada ovdje iznijeti sve ono što je JRS učinio tijekom ovih godina na ovim prostorima i koliko je ljudi pomogao zahvaljujući raznim donatorima, a učinio je puno.

Premda katolička organizacija, JRS nikada nije radio razlike između ljudi koji su u potrebi tako da je od mnogih zbog toga bio i napadan. Jedan hrvatski tjednik donio je i članak pod naslovom “Isusovci obnavljaju ‘četnički brlog’”. Bilo je to prigodom pospremanja knjiga i umjetnina koje su ležale razbacane po cijeloj zgradi pravoslavnog manastira Krka. Isusovci su oduvijek bili ljudi dijaloga tako da ih ovakvi i slični napadi nisu omeli u njihovu radu. Upravo radi dijaloga, tolerancije i pomirenja, u JRS-u ne rade samo katolici, nego i pravoslavni i muslimani.

Danas ova organizacija djeluje na čitavom teritoriju naše Provincije unatoč tome što isusovci nisu svugdje prisutni, kao što je npr. Kosovo, a do nedavno i Makedonija. Dapače, osim regionalnoga ravnatelja, jedino su još u Sarajevu isusovci izravno uključeni u rad organizacije, dok je sav ostali rad povjeren laicima.

Svjesni posebna poslanja organizacije, znamo da JRS neće moći ostati u našoj Provinciji još dugo. Međutim, jednako smo tako svjesni i činjenice da će se na našim pro-

storima još dugo osjećati posljedice minulih godina, kao i toga da će potrebnih uvijek biti. Stoga programe koje danas vodimo pokušavamo osamostaliti pod nekim drugim imenom ili ih integrirati u socijalni apostolat drugog vida.

Obično se, čestitajući prigodom obljetnica, zaželi plodan daljnji rad. Mi čestitamo JRS-u na predanu radu u službi čovjeku tijekom ovih 10 godina i želimo im Božjeg blagoslova i dalje, s nadom da će posla imati manje. **IP**

EJIF 2003.

Mikolaj Martinjak, SJ

Ovogodišnji sastanak EJIF-a (Europskih isusovaca u formaciji), koji je trajao od 29. srpnja do 18. kolovoza, održan je u Češkoj. Tema sastanka bila je poslušnost, točnije, življenje naše poslušnosti danas. Susret je održavan na dva mjesta, u Pragu i u Swaty Hostinu gdje smo imali prilike obaviti duhovne vježbe pod vodstvom našega 'susjeda', Slovenca, p. Janeza Poljanška, ujedno provincijala Slovačke provincije Družbe Isusove. Prvi dio sastanka, koji je izravno bio posvećen poslušnosti, vodio je p. Johan Verschueren iz Belgijske provincije, a posebnu ugodaju doprinio je svojom prisutnošću p. Mark Rotsaert, provincijal Belgijske provincije i ujedno predsjednik Konferencije europskih provincijala Družbe Isusove. Taj dio sastanka trajao je četiri dana, ne računajući uvodni dan i pol koji smo 'potrošili' na međusobno upoznavanje i upoznavanje samoga Praga. Uvodni dio obavljen je u Pragu da bismo drugi dan krenuli prema Swatom Hostinu i započeli s radom. Tijekom predavanja s nama je kao gost sudjelovao i isusovački bogoslov iz Amerike Paul Rouke. Za

duhovne vježbe na raspolaganju su nam bila četiri duhovnika tako da su time bili obuhvaćeni glavni europski jezici. Uz p. Janeza, to su bili p. Carlo Chiappini, talijanski magistar novaka, p. František Hylmar, superior naše kuće u Pragu, i p. Bernard Mišković, slovački duhovni vođa. Nakon uspješno obavljenih duhovnih vježba vratili smo se u Prag i tamo obavili tijekom četiri dana osvrtna na prijašnje događaje i izgradili planove za buduću. Imali smo priliku upoznati se s poviješću Katoličke crkve u Češkoj, kao i čuti planove za Svjetski dan mladih koji će biti održan 2005. godine u Kölnu i u kojem će njemački isusovci biti angažirani. Kao zahvalu i poticaj za ovogodišnju temu na dar svim isusovcima u Europi odlučili smo napraviti umetak za knjigu, popularno nazvan 'bookmark'. Sljedeći susret EJIF-a bit će održan u Dublinu, a tema koja je izabrana za taj susret jest "Svećeništvo u Družbi Isusovoj". **IP**

Sudionici EJIF-a u Pragu

P. Ivan Koprek, SJ

Razgovor vodio: Darko Perković, SJ

P. Ivan Koprek rođen je 1954. godine. U Družbu Isusovu je stupio 1975. godine, a za svećenika je zaređen 1982. godine. Studirao je filozofiju i teologiju u Zagrebu i Münchenu. Doktorat iz filozofije postigao je u Münchenu 1988. godine. Od tada predaje na Filozofsko-teološkom Institutu (FTI), odnosno na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove (FFDI) filozofiju: etiku, filozofiju kulture i povijest filozofije. Boravio je na Marquette sveučilištu u Milwaukeeju, odnosno na Boston Collegeu u Bostonu. Organizirao je i sudjelovao na mnogim znanstvenim skupovima u zemlji i u inozemstvu. Bio je više godina urednik časopisa "Obnovljeni život". Od 1995. do 2001. godine obavljao je dužnost dekana FFDI u Zagrebu. Uz profesorski rad sada je i urednik međunarodnoga časopisa "Disputatio philosophica". Poradi njegova znanstvenog rada, a i aktualnosti u Družbi Isusovoj, zamolili smo ga za razgovor.

IP: Biste li mogli nekako opisati kako doživljavate ostvarenje svoga redovničkoga i svećeničkog zvanja?

Naš red vodi mistika djelovanja. Činjenica je da je naš utemeljitelj, sv. Ignacije, prošao put od Manrese do Rima, put od samotnjaka do organizatora, od usamljena askete do tankočutna stratega. Jedan je imperativ posebno impregnirao njegovo djelovanje: *adiuvare animas* – pomoći dušama! Držim da se propovijedati evanđelje u smislu pomaganja dušama može ostvarivati na razne načine kako izravnim pastoralom, tako i predavanjem filozofije ili pisanjem članka, knjiga... Povremeno (većinom za praznike) uključujem se u izravan, ali više skrovit pastoral – ispovijedanje u jednome velegradu.

IP: Pater Koprek, jedna od Vaših djelatnosti je i uređivanje raznih znanstvenih knjiga, pisanje. Kako procjenjujete važnost apostolata izdavanja knjiga, pisanja općenito?

Uređivački angažam u mome je slučaju zapravo nešto sporedno, usputno. Istina, dulje sam vrijeme bio urednik časopisa "Obnovljeni život", još sam uvijek urednik časopisa "Disputatio philosophica" ili urednik knjiga "Religijski niz". Prvotno sam ipak predavač koji želi nešto sam napisati, staviti na papir, uokviriti u knjigu... U našoj hrvatskoj povijesti isusovci su baš preko knjiga ostavili važne tragove. Naši su patri bili vrsni pisci, jezikoslovci – ponos naše nacio-

nalne povijesti, istinski prosvjetitelji. To je i dio naše isusovačke karizme. U srednjem su vijeku ljudi bili više usredotočeni na uho – slušanje. S novim vremenom, u kojemu je naš red odigrao značajnu ulogu, ljudi su se sve više usmjeravali na gledanje, na oko. I danas smo više optička, slikovna negoli slušna generacija – sve više i više. Dovoljno je samo ukazati na TV i internet... No, mnogi su u vremenu elektroničkih medija

zabrinuti za knjigu, neki se čak i pitaju ima li pisanje ili izdavanje knjiga još uvijek smisla. Malo se čita... Knjizi kao mediju ipak će se teško moći poreći smisao...

IP: Kakva je povezanost Vašega znanstvenoga rada i rada u izdavaštvu?

Pisana se riječ reklamira kao nositelj znanstvenoga i duhovnoga napretka, kao izvor nadahnuća, humanosti, uljuđenosti... Riječ, da se tako izrazim, istom onda dobiva krila kada je pričvršćena na papir. Zato predavanja bez pisanja držim za započeti ali nedovršeni posao. Mjera znanstvenoga napredovanja je upravo pisanje.

IP: Bili ste dekan našega Filozofskog fakulteta, stalan ste njegov profesor, a od nedavno ste i duhovnik studenata. Kako vidite utjecaj našega Fakulteta na intelektualno i duhovno oblikovanje studenata?

Za mene naš Fakultet nije tek prostor za uravnoteženo prenošenje znanja, nego i posredovanje određenih vrijednosti, odnosno mjesto za razvijanje kritičnosti, krea-

tivnosti, humanosti, pobožnosti... Svi su predavači na našem Fakultetu i odgojitelji...

IP: Koliko se na našim studentima osjeti da su 'isusovački' studenti? Jeste li zadovoljni razinom oblikovanja ovih mladih ljudi koje im Fakultet pruža ili držite da ima realnog prostora i za viša ostvarenja?

Poznato je da se na FFDI-ju, osim naših skolastika, školuju laici (studentice i studenti). Do sada je preko Fakulteta (po mojoj slobodnoj procjeni) prošlo preko 1500 studenata. Diplomiralo ih je oko 350. Takvi brojevi svakako nisu zanemarivi. No, brojevi i nisu tako važni. Često se pitam da jemo li tim mladima ono što bismo im kao isusovci trebali dati? Naši studenti zasigurno nisu tu da bismo mi pravili karijeru, ispunili prostore koje smo mukotrpno i uz velike žrtve sagradili... Mislim ipak da im nudimo dobar program po kojemu se mogu ostvariti kao intelektualci. Možda se iz bližega toliko ne primijeti da su naši studenti upravo "naši" studenti. No, nikada

nisam čuo da oni ili netko drugi može reći da smo ih naučili nečemu što ne mogu ponijeti sa sobom u život. Istina, ima uvijek prostora za "više". Magičnost "magisa" naše duhovnosti je za mene magično odlučujuća. Uvijek tražiti bolja rješenja, veću kvalitetu, ne ostajati na dostignutom, biti otvoren za promjene, jednostavno biti metarefleksivan... To je filozofija traženja boljih rješenja...

IP: Intelektualni apostolat u koji ste aktivno uključeni glavni je apostolat naše Provincije. Gdje vidite naš položaj unutar visokog školstva u Hrvatskoj?

Pitanje je je li intelektualni apostolat zaista glavni apostolat naše Provincije. Možda na papiru – deziderat! Volio bih da se subraća, osobito mlađa, više stvarno zanimaju za intelektualni apostolat, ali i za rad našega Fakulteta. Svi pak koji smo izravno angažirani oko ovoga projekta na svoj način doprinosimo razvoju visokoga školstva u Hrvatskoj, onoga što su započeli naši slavni prethodnici. Ta je svijetla prošlost za mene poticaj da se i dalje traži, čak razmišlja o osnivanju katoličkoga sveučilišta u Hrvatskoj.

IP: Odavna se govori o katoličkom sveučilištu u Hrvatskoj. Koliko smo mi isusovci za njega spremni i kako sami sebe u njemu zamišljamo – samostalno, u suradnji, s kime?

S demokratskim promjenama prije više od desetljeća porasla je potreba da Crkva u Hrvatskoj jače sudjeluje u školovanju i to ne samo kateheta, nego i drugih odgojnih profila (osobito pedagoga, filozofa, političara, pravnika, gospodarstvenika, novinara...). Crkva u Hrvata ima dječje vrtiće, srednje škole... preko kojih u javnosti djeluje u kršćanskom duhu, a sve je to nastalo iz potrebe da u današnjem laicističkom društvu vjernici postanu aktivni i 'izvan sakristije'. Isti, i još jači, razlog je i za katoličko sveučilište ukoliko je duh laicizma i razularena liberalizma posebno prisutan na sveučilišnim katedrama društvenih i humanističkih znanosti. Mi isusovci o tome sami i s drugima razmišljamo. Zašto 'katoličko' sveučilište? Evo nekih razloga: u tradiciji je Crkve osnivati i voditi sveučilišta. To znači da je osnivanje i vođenje sveučilišta (bez obzira na duh vremena) nešto što naravno proizlazi iz crkvene uloge naviještanja evanđelja i kao takvo se pojavljuje, zapravo mora pojaviti, u svim vremenima, pa i u našem vremenu. Ne bude li tako, Crkva će na našim prostorima još više ispovijedati svoju nemoć da se predstavi intelektualnoj eliti na toj eliti jednakopravan način. Pretpostavljam da bi se u ostvarenju katoličkoga sveučilišta katolički intelektualci jače poistovjetili s Crkvom te je doživljavali kao svoju. Zapravo, želim reći ovo: osnivanjem katoličkoga sveučilišta Crkva bi se ravnopravno uključila u civilno društvo na našem prostoru, ušla bi u konkurenciju i zagovarani pluralizam tako da bi u to društvo unosila evandeoski humanizam posredovan intelektualnim snagama koje nisu (i neće biti) raspršene.

IP: Nedavno ste na Generalnoj kongregaciji prokuratora Družbe Isusove zastupali poglede hrvatskih isusovaca na aktualne potrebe Družbe Isusove i njezina djela. Objasnite nam ukratko što je Generalna kongregacija prokuratora?

Stotinjak isusovaca iz cijeloga svijeta prema našem ustroju obavili su na Kongregaciji prokuratora u Loyoli od 17. do 23. rujna svoj posao koji je više formalno-pravne naravi – kako propisuje naše Konstitucije. Prokurator je izabran delegat pojedine provincije. Kongregacija pak prokuratora

ima dvije zadaće: obavijestiti Generala o Družbi i glasovati o “cogenda” ili “non cogenda” (sazivanju ili ne sazivanju) Generalne kongregacije. Svaki je od prokuratora imao dosta vremena za osobni razgovor s Generalom o provinciji iz koje je došao i njezinim poslovima, apostolatu, problemima... ali i za zajedničku razmjenu iskustava i metarefleksiju o čitavoj Družbi i njezinim projektima. Kao što sam već spomenuo, u tome vidim tajnu uspjeha našega reda tijekom dugih stoljeća. Ignaciju je bilo važno načelo zajedničkoga savjetovanja i promišljanja o svim poslovima.

IP: Koji su Vaši dojmovi s Kongregacije prokuratora i o čemu ste sve promišljali?

Koji su moji dojmovi s Kongregacije prokuratora? U Družbi postaje sve jasnije da mi svoje poslanje ne možemo ostvariti bez pomoći laika. Njih će trebati još više opremiti našom duhovnošću i dopuštati im da izravnije participiraju na procesu donošenja naših odluka. Na Kongregaciji smo razmišljali o zvanjima i o formaciji naših članova. Pokušali smo pogledati dobre i loše strane procesa koji se naziva globalizacija. Istaknuli smo veću potrebu suradnje među našim provincijama, znanstvenim i inim

centrima u smislu nove svijesti solidarnosti i umrežavanja. Isusovci danas djeluju u 128 zemalja, a na svijetu nas ima oko 22.000. U promišljanjima nismo zaobišli ni naše poslanje na socijalnom području u smislu zalaganja za vjeru i pravdu, za svestran i istinski dijalog. Složili smo se da traženje novih putova dijaloga na svim područjima, unutar i izvan Crkve, odnosno duhovnost dijaloga na koju smo kao isusovci pozvani (a to je zapravo duhovnost budućnosti!), ostaje naša trajna zadaća. Vjerujem da su se svi prokuratori, bogatiji za još jedno iskustvo univerzalne Družbe, vratili u svoje provincije širom svijeta svjesni da su kao izaslanici pojedinih provincija pripomogli stvaranju uvjeta za napredovanje cijele Družbe u smislu one, kako to voli reći naš sadašnji General, “kreativne vjernosti”. **IP**

P. General predsjedava euharistijskom slavlju na početku Kongregacije prokuratora u Loyoli

P. Luka Rađa, SJ

p. Ivica Musa, SJ

P Luka je doživio tešku prometnu nesreću 27. lipnja 2003. godine vraćajući se s Modrava gdje je upravo obavljao posljednje pripreve za dolazak prve skupine mladih na ljetno kampiranje. Udarilo je postrance u kamion koji je dolazio iz suprotnog smjera. Pritom je zadobio strahovit udarac u glavu i na mjestu ostao bez svijesti, a i lijeva ruka je slomljena. Već četvrti mjesec se nalazi u Krapinskim toplicama na oporavku. Tamo je dovezen iz Zadra, kad se nalazio još u komi, gdje je proveo prvih šest tjedana (do 6. kolovoza), a promjena je na njega povoljno djelovala jer je već nakon dva tjedna počeo pomalo govoriti. Dvojica mladića koja su se s njim vozila prošla su puno bolje. Jednome je slomljena ruka (već se uspješno oporavio), drugi je samo pretrpio potres bez ozljeda.

Stanje u kojemu je Luka donedavno bio liječnici su skloni nazivati vigilnom (budnom) komom. Od udarca je pretrpio kontuzije mozga te je ritam njegova oporavka vezan uz brzinu oporavka moždanih funkcija. Nekoliko dosad obavljenih pregleda mozga pokazuju konstantno poboljšanje. Ostale funkcije organizma rade dobro ili čak izvrsno (srce, jetra, bubrezi). Kralježnica nije oštećena, slomljena ruka pravilno zarasta te se čini da operacija neće biti potrebna. Posljednjih tjedana je napravljen velik napredak u nekoliko pravaca. Skinuta je sonda na koju je sve dotle primao hranu (u rijetku kašastu obliku). Sada se hrani normalno, sve lakše i brže pije i guta te može rukom uzimati npr. mandarine, pa čak i šalicu. Kanila na grlu još nije u pot-

punosti zatvorena (iz razloga opreza), premda se sada može iskašljati vlastitim snagama. Početkom studenoga je počeo micati nožnim prstima te može uz pomoć fizioterapeuta i stajati određeno vrijeme. Terapije kojima je podvrgnut u bolnici očito imaju učinka (klasična i vodena masaža i sl.). Po danu obično živne i prati zbivanja, ponešto i kaže. No najteži dio dana je noć. Po pravilima bolnice svi (posjetitelji i pratnja) moraju napustiti bolnicu u 19 sati te doći ujutro ne prije 9 sati. Taj period bolesnici provode na krevetu. Luka je smješten u sobu s još nekoliko bolesnika koji su svi u težem stanju nego on te trpi samoću, a katkada i nesanicu.

Brzina oporavka u Krapinskim toplicama ovisi puno i o mogućnosti da se ima pratnja. Bolničko osoblje je malobrojno te ne može pružiti stalnu skrb koja bi zadovoljila potrebe tako teških bolesnika koji se tamo nalaze. Stoga je cjelodnevna nazočnost Lukinih sestara Marije i Mirjane, a u posljednje vrijeme i Mirjanina supruga Marka, nezamjenjiva. Oni se izmjenjuju još otkako je Luka bio u Zadru. Njihova je požrtvornost zbilja egzemplarna i nadilazi čak i poslovičnu obiteljsku ljubav.

Za uspješan oporavak od ovakve vrste povreda potrebna je velika psiho-duhovna ustrajnost i vjera u oporavak. Luka pokazuje iznimnu žilavost; posjeti te različiti načini iskazivanja potpore mu puno znače i na svemu je vrlo zahvalan. Usprkos teškoj situaciji u kojoj se nalazi, Luka zna katkada odgovoriti na upit kako je s, njemu karakterističnom, uzrečicom 'fenomenalno... upravo fenomenalno'. Zahvaljujemo svima koji svojim molitvama i svakovrsnim žrtvama pridonose da se i na ovaj način iskazuje fenomenalna Božja ljubav. **IP**

Naši novaci

Privedio: Viktor Qollaku, SJ

Antonio Kolar

Rođen sam 14. kolovoza 1982. godine u Požegi. Od najranijeg djetinjstva u meni tinja is-

kra duhovnog zvanja koju je trebalo tijekom godina rasplamsavati i usmjeravati. U tome mi je Gospodin pokazao put preko mojih župnika vlč. Stjepana Petrovića, a nakon njegove smrti preko vlč. Slavka Starčevića, koji me i danas prati svojim savjetom i molitvom.

U vrijeme pohađanja osnovne i srednje škole horizonti raznolikoga apostolata Crkve poprimali su svoj oblik u mojim očima, a Gospodin je sve upravljao tako da me je kroz uspone i padove, ushićenja i razočaranja učvršćivao u viziji vlastite budućnosti. Treća, i ključna, osoba preko koje me je Gospodin doveo do Družbe Isusove jest p. Josip Sremić,

SJ. Njegova sigurna i iskusna duša osjetila je što se krije u mojoj duši i pomogla mi da to isto i ja uočim. Sada je prošlo nešto više od mjesec dana novicijata i prvi dojmovi rađaju plodom. Zahvalan sam od svega srca p. Josipu koji je surađivao s Božjom providnošću i pokazao mi vrata na koja trebam pokucati. Zahvalan sam i svojim župnicima koji su doista apostoli svojeg vremena. Neka im Gospodinova milost bude hvala na svemu. **IP**

Ivan Olujić

Rođen sam u Splitu 30. siječnja 1976. godine. Osnovnu i srednju školu sam završio u

Splitu. Nakon završene srednje škole zaposlio sam se u poduzeću za prijevoz putnika "Promet" Split. Radio sam godinu i sedam mjeseci. Nakon toga odlazim na odsluženje vojnog roka. Odsluživši vojni rok, radio sam razne poslove. Za isusovce sam čuo od jednoga prijatelja koji studira u Rimu na Papinskom sveučilištu Gregoriana. U splitskoj kući novicijata upoznao sam p. Tomislava Slokara s kojim sam obavio nekoliko razgovora. Na poziv p. provincijala stupio sam u aspiranturu u studenom 2002. godine u Splitu. Razmišljajući o duhovnom zvanju, spoznao sam da ću najbolje ostvariti Božju volju kao časni brat

Družbe Isusove te da ću tako najbolje doprinijeti za Kraljevstvo nebesko. Nakon završene aspiranture stupio sam u novicijat na Fratrovcu 27. rujna 2003. godine. Zahvaljujem ponajprije Gospodinu što me pozvao da ga slijedim, a zatim svim svećenicima i časnim sestrama koji su me podupirali u mom nastojanju da se Gospodinu odazovem. Na osobit način želim zahvaliti svojim roditeljima na pruženoj mi potpori na putu do novicijata. Svima se zahvaljujem na molitvi i preporučujem se u budućnosti. **IP**

Filip Pavlović

Zovem se Filip Pavlović. Rođen sam u Mostaru 26. studenog 1983. godine. Najveći dio svoga života proveo sam u rodnoj župi Međugorje. Osnovnu školu sam polazio u Bijakovcima. Vjera, nedjeljna misa i svakodnevna zajednička molitva bila

je prisutna u mojoj obitelji. U takvu ozračju prepoznao sam svoj poziv vrlo rano. U župi sam bio aktivan već od djetinjstva. Nakon osnovne škole krenuo sam u sjemenište. Uzor sam imao u fratriba koji su djelovali na mojoj župi. Stupio sam u franjevačko sjemenište na Humcu. Tu sam proboravio tri godine do ukinuća sjemeništa. Nakon ukinuća sjemeništa bio sam pribrojan među one sjemeništare koje odlaze u franjevačko sjemenište u Sinju. Nažalost, tu nisam ispunio uvjete koji se traže za klasičnu gimnaziju. Savjetovano mi je da završim opću gimnaziju, koju sam pohađao do tada, a onda se, ukoliko budem želio, opet javim kao kandidat. Upi-sao sam četvrti razred 2002. godine u Općoj gimnaziji u Ljubuškom, koju sam pohađao

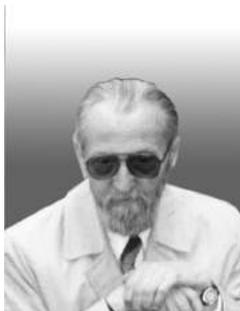
kao sjemeništarec s jedinom razlikom što sad to više nisam bio. Tijekom ovih posljednjih godinu dana odlučio sam pomno razmisliti kakav to život želim. Nakon pola godine razmišljanja shvatio sam da je redovništvo moje životno zvanje. Bilo je pitanje samo gdje i kako ga ostvariti!? Nakon pomna proučavanja, isusovci su me najviše oduševljavali te sam se krajem školske godine javio 'e-mailom' p. Luki Radi, a on me je uputio na p. provincijala. Nakon mature došao sam u Zagreb, obavio egzaminaciju i bio primljen kao kandidat Družbe Isusove, a u rujnu sam stupio u novicijat.

Na kraju se preporučam u vaše molitve i zahvaljujem svima koji to već odavna čine. **IP**

Naši pokojni

Privredio: Mate Samardžić, SJ

P. Predrag Belić, SJ

U subotu 6. rujna 2003. godine umro je u Zagrebu, na Jordanovcu, u 85. godini života, 64. godini redovništva i 57.

godini svećeništva p. Predrag Belić.

Rođen je u Đakovu 4. svibnja 1919. godine. Gimnaziju s maturom završio je u Travniku 1938. godine. Iste godine ušao je u Družbu Isusovu. Filozofiju i teologiju studirao je u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1947. Od 1955. godine studirao je opću povijest u Sarajevu gdje je diplomirao 1961. Licencijat iz teologije položio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1964. godine, a doktorat istočnih crkvenih nauka postigao je na povijesnoj sekciji Papinskoga istočnog instituta u Rimu 1971. Vršio je pastoralne službe u Beogradu, Dubrov-

niku i Nürnbergu. Kao profesor predavao je u sjemenišnim gimnazijama u Travniku i u Dubrovniku. Godine 1963. postao je profesor na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu gdje je, uz male prekide, ostao sve do umirovljenja. Predavao je povijest Crkve, opću i nacionalnu, patrologiju, kršćansku arheologiju, ekumensku propedeutiku, liturgiku. Na Institutu za kršćansku duhovnost Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Remetama predavao je duhovnost kršćanskog Istoka.

Bio je velik štovatelj Blažene Djevice Marije pa je svoju marijansku pobožnost proširio i na teološko-znanstveno po-

dručje. Godinama je bio potpredsjednik Hrvatskoga mariološkog instituta. Poznavajući strane jezike, puno je prevodio i objavljivao crkvene dokumente, istočnokršćanske himne, razne teološke tekstove, napose s latinskoga i grčkoga. Svoje brojne izvorne članke, studije i recenzije s područja povijesti, patrologije, istočnog bogoslovlja, ekumenizma, du-

hovnosti kršćanskoga Istoka te mariologije objavljivao je u raznim katoličkim časopisima i zbornicima u domovini i inozemstvu. Kao zauzet ekumenist imao je dopuštenje služiti misu i na istočnom obredu. Bio je uzoran redovnik, iskrene pobožnosti, plemenite duše, spreman uvijek pomoći svakome tko je od njega zatražio bilo kakvu uslugu.

Božja providnost je htjela da p. Predraga istoga dana, 7. rujna, na koji je kao mladić 1938. godine ušao u novicijat na Jordanovcu, tiho i jednostavno, uz svečanu zvonjavu zvona naše crkve ispratimo iz kuće na zadnje putovanje. **IP**

P. Stjepan Katulić, SJ

Dana 28. listopada 2003. godine na Fratrovcu, okružen subraćom u molitvi, preminuo je p. Stjepan Katulić u 71. godini života, 49. redovništva i 40. svećeništva.

P. Katulić rođen je 7. siječnja 1933. godine kao šesto od sedmero djece u Buševcu, župa Vukovina kraj Velike Gorice. Nakon osnovne škole polazi u Nadbiskupsku klasičnu

gimnaziju na Šalatu bez posebne namjere da postane svećenik. No, kako je i sam pater rekao, Božji su putovi nedokučivi i malo-pomalo zvanje se počelo u njemu oblikovati da bi u VI. razredu sazrela odluka: isusovac i ništa drugo. Nakon završene gimnazije i odluzenoga vojnog roka stupa u novicijat Družbe Isusove na Fratrovcu dana 21. travnja 1955. godine, uoči blagdana Majke i Kraljice Družbe Isusove. Nakon završenoga studija filozofije i teologije zaređen je za svećenika uoči blagdana Sv. Ignacija, 30. srpnja 1964. godine. Kao svećenik u Družbi Isusovoj vrši različite poslove. Najprije kao minister i ekonom kolegija na Jordanovcu, a ujedno je i kapelan župe Bezgrešnoga Srca Marijina. Nakon obavljene treće probacije u Opatiji poglavari ga postavljaju za ministra skolastika na Jordanovcu i za promotora zvanja. Godine 1969. preuzima župu Bezgrešnoga Srca Marijina i na toj službi ostaje pet godina. Nakon toga odlazi

u Split za superiora isusovačke zajednice, a potom 1977. godine u Opatiju za župnika gdje boravi punih sedam godina. Godine 1984. ponovno se vraća za župnika na Jordanovac, a dvije godine kasnije odlazi u Split, na Visoku, kao pomoćnik župniku. Godine 1987. premješten je u Dubrovnik za duhovnika sjemeništaraca, a nakon godinu dana postaje rektorom sjemeništa te ujedno vrši i službu ekonomista. Godine 1992. ponovno se vraća u Opatiju kao župnik i tu ostaje do rujna ove godine kada zbog teške bolesti mora u Zagreb. Posljednje dane svoga života proveo je na Fratrovcu u novouređenoj kući za bolesnike.

Providnost je htjela da i p. Katulić dočeka svoj rodendan za nebo u kući u kojoj je i započeo svoj redovnički život. **IP**

Pokoj vječni daruj im, Gospodine!

Vijesti

Priredio: Damir Kočiš, SJ

ARRUPEOV MJESEC Dana 1. rujna 2003. započeli su teolozi druge, treće i četvrte godine Arrupeov mjesec u Domu duhovnih vježba u Opatiji. U tom vremenu su ponajprije razmišljali i učvršćivali svoj svećenički poziv, pod vodstvom p. Vatroslava Halambeka te patara Macana, Szentmártonija i Fridla. Kao završetak toga mjeseca pridružili su im se i neki skolastici da bi svi zajedno obavili osmodnevne duhovne vježbe. Plodovi toga vremena su vidljivi budući da su 29. studenog primili red đakonata Stjepan Bešlić, Shtjefën Dodes i Armando Illich u zagrebačkoj katedrali. Za đakone ih je zaređio kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački. Čestitamo!

NOVA AKADEMSKA GODINA Početak nove akademske godine, 6. listopada, započeli smo zazivom Duha Svetoga i svećanim euharistijskim slavljem u zagrebačkoj katedrali. Misu je predvodio msgr. Josip Bozanić uz nazočnost mnogih svećenika, profesora te drugih uglednika, studenata i vjernika. Također smo, 25. listopada, sudjelovali na domovinskoj proslavi povodom imenovanja novoga hrvatskog kardinala Josipa Bozanića. Zahvaljujemo Bogu na tako velikom daru Crkvi u Hrvata.

SUSRET MLADIH ISUSOVACA Dana 1. i 2. listopada održan je susret mladih isusovaca (SMI) Hrvatske provincije Družbe Isusove. Tema SMI-a 2003. bila je "Svećeništvo u Družbi Isusovoj", a izabrana je zbog toga što će to biti tema susreta europskih isusovaca u formaciji (EJIF) iduće godine u Irskoj. Uz skolastike sudjelovali su još i p. Ivan Macan, provincijal, te patri Tomislav Ćurić, Josip Jurak i Željko Paša. Budući da smo ove godine izabrali drukčiji način rada, dakle nije bilo klasičnih predavanja, podijelili smo se u četiri skupine te na taj način pristupili razmišljanju o iskustvu formacije za svećeništvo u Družbi Isusovoj. Sastanak je zaključio p. Ivan Macan govorom o idealu svećeništva i prikladnoj zrelosti koja se za nj traži, i to uglavnom prema dokumentima generalnih kongregacija.

ZAVRŠENI STUDIJI Ove su godine četvorica naših patara završili specijalistički studij na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu te postigli stupanj magistra: p. Željko Batinić iz dogmatske teologije, p. Zdravko Knežević iz duhovnosti, p. Ivan Vinkov iz duhovnosti te p. Zoran Vujičić iz filozofije. Također su ove godine u listopadu diplomirali filozofiju na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu isusovački bogoslovi Armando Illich, Mikolaj Martinjak, Zdeslav Šućur te Sebastian Šujević. Čestitamo!

PRIMOPREDAJA ŽUPE Godine 1958. isusovci su preuzeli upravu župe Sv. križa u Rijeci. Premda jedna župa administrativno, praktično su bile dvije. Župa je imala dvije crkve, jednu Sv. križa, po kojoj je i imala ime, na području grada koji se zove Srdoči, i crkvu Presvetoga Srca Isusova na Zametu. Isusovci su živjeli uz crkvu Srca Isusova jer su dolje sagradili župnu kuću tako da su obično dva patra (župnik i kapelan) bili zaduženi za pastoral oko crkve Srca Isusova, prema kojoj je gravitiralo više vjernika, dok je jedan pater bio zadužen za crkvu Sv. križa. Godine 1998. riječki nadbiskup Anton Tamarut donio je odluku o osnivanju nove župe Presvetoga Srca Isusova. Tako sada i pravno nastaju dvije odvojene župe, ali i dalje obje župe nastavljaju voditi isusovci. Ove godine, 18. kolovoza, isusovci su predali upravu župe Sv. križa dijecezanskim svećenicima nakon 45 godina služenja Bogu i ljudima, a nastavili voditi novu 'župu' Presvetoga Srca Isusova.

ZAVJETI Dana 13. studenog, na blagdan Sv. Stanislava Kostke, zaštitnika novaka, jednostavne doživotne zavjete položili su u kapelici Srca Isusova na Fratrovcu u Zagrebu Neven Drozdek, Alan Modrić i Viktor Qollaku. Ovogodišnji isusovački kandidati, njih trojica, započeli su novicijat na Fratrovcu, no nadamo se da će kuća novicijata u Splitu biti dovršena te da će se novaci uskoro tamo vratiti.

Student koji je pratio profesora na putu za vječnost

Privredio: Marinko Miličević, SJ

Ova tema možda nema nikakvu izravnu vezu s nečim što bi bilo osobito isusovačko, ali je vrijedno vidjeti kako se jedan čovjek ponio u vrijeme svoga odlaska s ovoga svijeta – u vrijeme teške bolesti. Ovdje je riječ o ljudskom životu i o plemenitu umiranju, zato može poslužiti svakom čovjeku da iz primjera umirućega upozna prave vrijednosti života. Čovjek, koji se zvao Morrie, bio je dugogodišnji profesor sociologije. Jednoga je dana saznao za svoju tešku bolest (amiotrofičnu lateralnu sklerozu). S vremenom je postao prikovan za invalidska kolica, a na kraju je ostao uz sam krevet. Tijekom toga vremena počinje vrednovati život drugačije i kvalitetnije, premda mu je i do sada život bio prožet dobrim stvarima. Sama bolest posebno ga je uvela u svijet poniznosti i jednostavnosti. Zbog njegove tjelesne nemoći morao je dopustiti da ga drugi služe, pa čak i oko najintimnijih djelova tijela.

Jednoga je dana njegov student Albom Mitch (pisac ove knjige), šesnaest godina nakon studija, zaželio otići svome profesoru u posjet. Bio je udaljen tisuću i pet stotina kilometara od njega (obojica žive u Americi). Nakon prvoga susreta odlučio je da će ga obilaziti svakog utorka. Njih dvojica su postali veliki prijatelji. Profesor je vrlo rado odgovarao na sva pitanja koja mu je student postavljao. “Profesore, pratite li i sada, kada ste teško bolesni, što se događa u svijetu?” “Da”, odgovorio je Morrie. “Misliš da je to neobično? Misliš da bi mi, zato što umirem, trebalo biti svejedno što se događa u ovome svijetu? (...) Sada kada i sam patim, osjećam se bliže nego ikada prije ljudima koji pate. Neki dan sam na televiziji vidio ljude u Bosni kako pretrčavaju ulicu, kako pucaju na njih, ubijaju ih. Nedužne žrtve (...) i samo su mi potekle suze. Osjećam njihov užas kao da je moj. Ne poznajem te ljude. Ali, kako bih rekao – goto-

vo da me privlače.” Studentu (koji je već otvrdnuo u svojim lutanjima) bilo je čudno da profesor plače. “Ah, Mitch. Već ću ja tebe omekšati. Jednoga ću ti dana pokazati da nije sramota plakati. Smijem li ti sada reći što najviše učim uz ovu bolest? Najvažnija je stvar u životu naučiti pružiti ljubav i primiti je, (...) ljubav je jedini racionalni čin.”

Kako su dani odmicali, profesor je sve teže disao, ali ga je razum dobro služio. Razgovarali su o mnogim temama: smrti, strahu, starenju, pohlepi, braku, obitelji, društvu, praštanju, svrsi života itd. Što se tiče pitanja društvenog karaktera, glavna mu je misao bila da društvo ne može bez ljubavi. Tu je često citirao pjesnika Audena: “Ljubite jedno drugo ili nestanite”. Zatim o praštanju. Rekao je studentu kako mu se čini da je jako važno moći oprostiti samome sebi, a onda i drugima. Pripovijedao je kako je u životu strašno trpio zbog toga što nije mogao oprostiti jednom svome prijatelju te mu se čini da treba zapustati i po cijenu kada si i nepravedno zapostavljen.

Kako su odmicali dani njegove bolseti, bivalo mu je sve teže. Osjećao je da je i smrt blizu. “Prirodno je umrijeti. Dokle god možemo voljeti jedni druge, možemo umrijeti, a da zapravo ne odemo. Sva ljubav koju si stvorio ostaje ovdje. Smrću završava život, ali ne i ljudski odnos.” Profesor je potvrdio svome nekadašnjem studentu da mu se čini kako je najvrjednije svoj život posvetiti ljubavi, odgovornosti, duhovnosti... Lijepo zajedništvo i komunikacija su odmor i okrjepa ljudskosti. “U poslu, ljudi pregovaraju da pobijede. Da dobiju ono što žele. S ljubavlju je drugačije. Ljubav je kad si za položaj nekoga drugog zauzet kao za svoj vlastiti.”

Kada su došli posljednji trenutki, student je bio sa svojim profesorom sam u sobi. Potiho je profesor udisao i izdisao, ali je

još mogao izgovarati utješne riječi. Malo poslije toga, u krugu svojih najbližih, profesor je izgovorio svoje posljednje riječi pune ljubavi za one s kojima je živio. Cijeli život je držao da je najveća vrijednost ljubiti one s kojima živiš. Sada mu se ta ljubav uzvrća, oko njega su svi ljudi koji su ga voljeli. I on umire u krugu takvih ljudi, prožet mirom i vedrinom. Na kraju je rekao svome studentu: "Znam da si me oduvijek volio, i ja sam tebe."

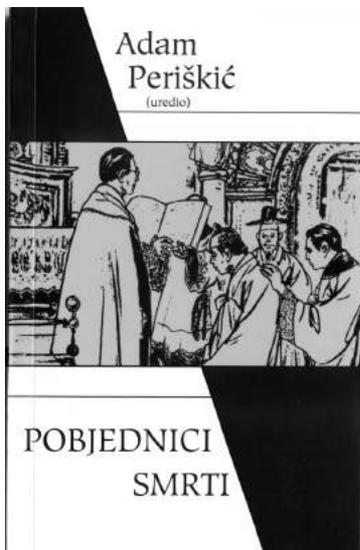
Premda se kod umirućega profesora otkrivala duboka religioznost, nigdje o njoj nije otvoreno govorio. Na jednom mjestu u knjizi student nam otkriva da je profesor cijelo vrijeme u svojoj nutrini razgovarao s Bogom, posebno kada je bio sam. Njegov ga je nekadašnji student Mitch pohodio

četnaest puta. Svakog utorka je putovao tišući i pet stotina kilometara zrakoplovom. A ono što se otkriva kao tajna ove knjige jest to da se život toga nekadašnjeg studenta potpuno promijenio. To je njegova najveća životna lekcija.

(Knjiga je izišla u izdanju Algoritma u Zagrebu, 2000. godine pod naslovom "Morie utorkom. Jedan stari profesor, jedan bivši učenik i najveća životna lekcija".) **IP**

NOVE KNJIGE

Privredio: Mate Samardžić, SJ

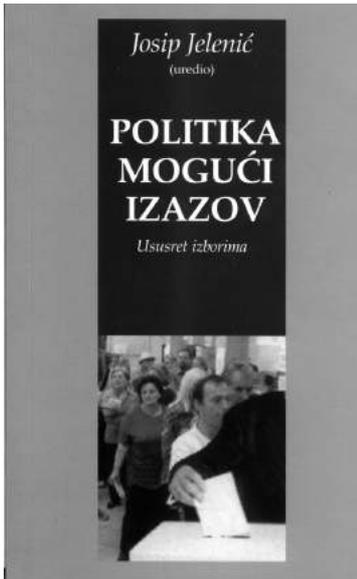

Adam Periškić, SJ
(uredio)

Pobjednici smrti

Biblioteka
SVJEDOCI I UZORI
knjiga 6
FTI, Zagreb, 2003.

Ova knjiga govori o tome kako je katolička vjera došla u Koreju i o junačkom držanju katolika za vrijeme najžešćih progona. Godine 1784., za vrijeme putovanja poslanstva u Peking, bio je kršten prvi Korejac. Vrativši se u svoj zavičaj, krstio je i svoje prijatelje. Oni su počeli širiti katoličku vjeru po Koreji i ubrzo su je potvrdili mučeničkom krvlju. U više je navrata u Koreji izbilo krvavo progonstvo katolika. **IP**

Josip Jelenić, SJ
(uredio)

Politika mogućih izazova
(ususret izborima)

Biblioteka – OBNOVLJENOG ŽIVOTA – knjiga 33.
FTI, Zagreb, 2003.

Knjiga *Politika mogućih izazova*. Izbori 2003. nudi – kroz razmišljanja već poznatih autora (Kopreka, Jelenića, Jurčevića, Rogića, Šakića, Markešića, De Rose, Nemeta, Sorge) – smjernice i načela za ispravan izbor i postupanje u političkom i društvenom sudjelovanju i zalaganju. Bliža prigoda su parlamentarni izbori u Republici Hrvatskoj. Ako politiku shvatimo kao način vođenja društva, onda je sudjelovanje na izborima jedan od izravnih načina brige, zaštite i promicanje općega dobra. **IP**

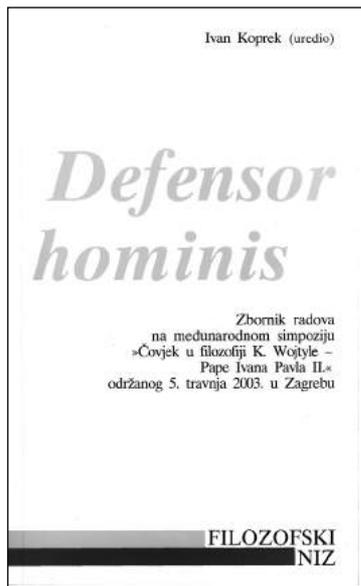
John L. Esposito

Što bi svatko trebao znati o islamu

Biblioteka
RELIGIJSKI NIZ
Knjiga 3
FTI, Zagreb, 2003.

Što bi trebalo znati o islamu? Islam se odveć dugo promatra samo u zrcalu senzacionalističkih novinskih napisa sa šokantnim vijestima o iznenadnim napadima islamističkih ekstremista, pri čemu se na temelju pothvata radikalizirane nekolicine sudi o svim pripadnicima islama. Razumijevanje i poznavanje islama otežano je i nedostatkom znanja o islamskome vjerovanju i njegovoj povijesti, što se očituje i u mnogim političkim odnosima, medijskim komentarima i sveopćoj javnosti. Zato je pisac, da bi što bolje i pristupačnije odgovorio na tu

opću neupućenost u islam, odlučio napisati knjigu u obliku odgovora na najčešće postavljena pitanja o islamu poput: Što muslimani vjeruju?, Tko je bio Muhamed?, Kako muslimani gledaju na židovstvo, kršćanstvo i druge vjeroispovijesti? pa sve do onih: Što je džihad?, Opravdava li Kur'an terorizam?, Je li islam sukladan s modernizacijom, kapitalizmom i demokracijom?, ili pak: Jesu li žene drugorazredni građani u islamu? **IP**

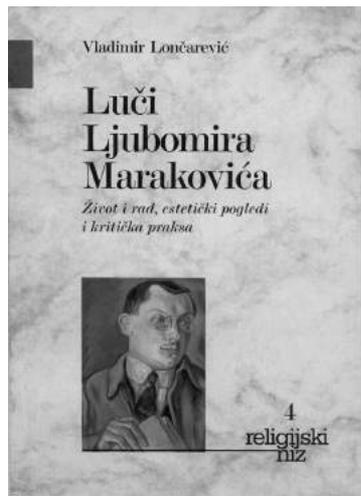
Ivan Koprak, SJ
(uredio)

Defensor hominis

Zbornik radova na međunarodnom simpoziju "Čovjek u filozofiji K. Wojtyła – Pape Ivana Pavla II." održanog 5. travnja 2003. u Zagrebu

Biblioteka
Filozofski niz
FTI, Zagreb, 2003.

U svojoj bogatoj osobnoj povijesti – radnika, glumca, pjesnika, svećenika, biskupa, kardinala, pape, filozofa i teologa – Karol Wojtyła – papa Ivan Pavao II. – ostao je dosljedan čovjekoljubac, vjeran učenik Isusa Krista koji je čovjeka uzdigao u božanske visine. U središtu njegovih razmišljanja i njegove brige uvijek je bio čovjek. Zbog trajna Papina zauzimanja za čovjeka te zbog svega što je o čovjeku napisao, izbor teme za godišnji simpozij Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu i Odjela za kršćansku filozofiju Hrvatskoga filozofskog društva "Čovjek u filozofiji K. Wojtyła – Pape Ivana Pavla II." u potpunosti je opravdan. **IP**

Vladimir Lončarević

Luči Ljubomira Marakovića

(Život i rad, estetički pogledi i kritička praksa)

Biblioteka
RELIGIJSKI NIZ
Knjiga 4
FTI, Zagreb, 2003.

Cilj ovoga rada jest prikazati život, rad i književno-estetičke poglede hrvatskoga književnog i kazališnog kritičara Ljubomira Marakovića (1887. – 1959.). Zbog ideoloških razloga zanemaren nakon Drugoga svjetskog rata, što je objašnjeno u uvodnom dijelu rada, Maraković je ovdje predstavljen kao najplodniji i jedan od najutjecajnijih hrvatskih književnih kritičara između dva svjetska rata. U tom djelu ukratko su prikazani važniji prinosi o Marakoviću i određane tematske točke rada. **IP**

Uskoro u prodaji !!!
CD Darka Perkovića
“KOLIKO SI ME VOLIO”

Sretan Božić
te blagoslovljenu
novu godinu
želi vam
uredništvo Ignacijeva puta

Pretvorit ću se u siromaha i nevrijedna slugu pa ću gledati i motriti našu Gospu i Josipa i sluškinju malog Isusa poslije poroda, i u njihovim ću potrebama poslužiti kao da sam ondje prisutan, s najvećom odanošću i počitanjem.

Oči vje

Zbornik u čast Josipa C
u povodu 75. obljetnik

FILOZOFA U SUSRE TEOLOGIJI

Radovi
Filozofsko-teološkog ins
prigodom 50.
Filozofsk

o Crkvi

Rudolf Brajčić — Ivan Kopic
Nikola M. Račić — Anton Stela
Dimitrije D

OBNOVLJENI VO

Časop

Otvore
i kršća

Konst o boža objavi

Ljudevit Rupčić
Ante Kresina —

FILOZ

OBNO ŽIV

OBNO ŽIV

SUITS ONG CROATS

Dekret o aposto laika

Rudolf Brajčić

RUDOLF BRAJČIĆ

BIT I SUVAEME ČAKVE

Disputatio philoso

International Journal on Phil

erničke
anas

GLASNIK

godine 94

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

Konstitucija o liturgiji

